

Ochrana fytogenofondu

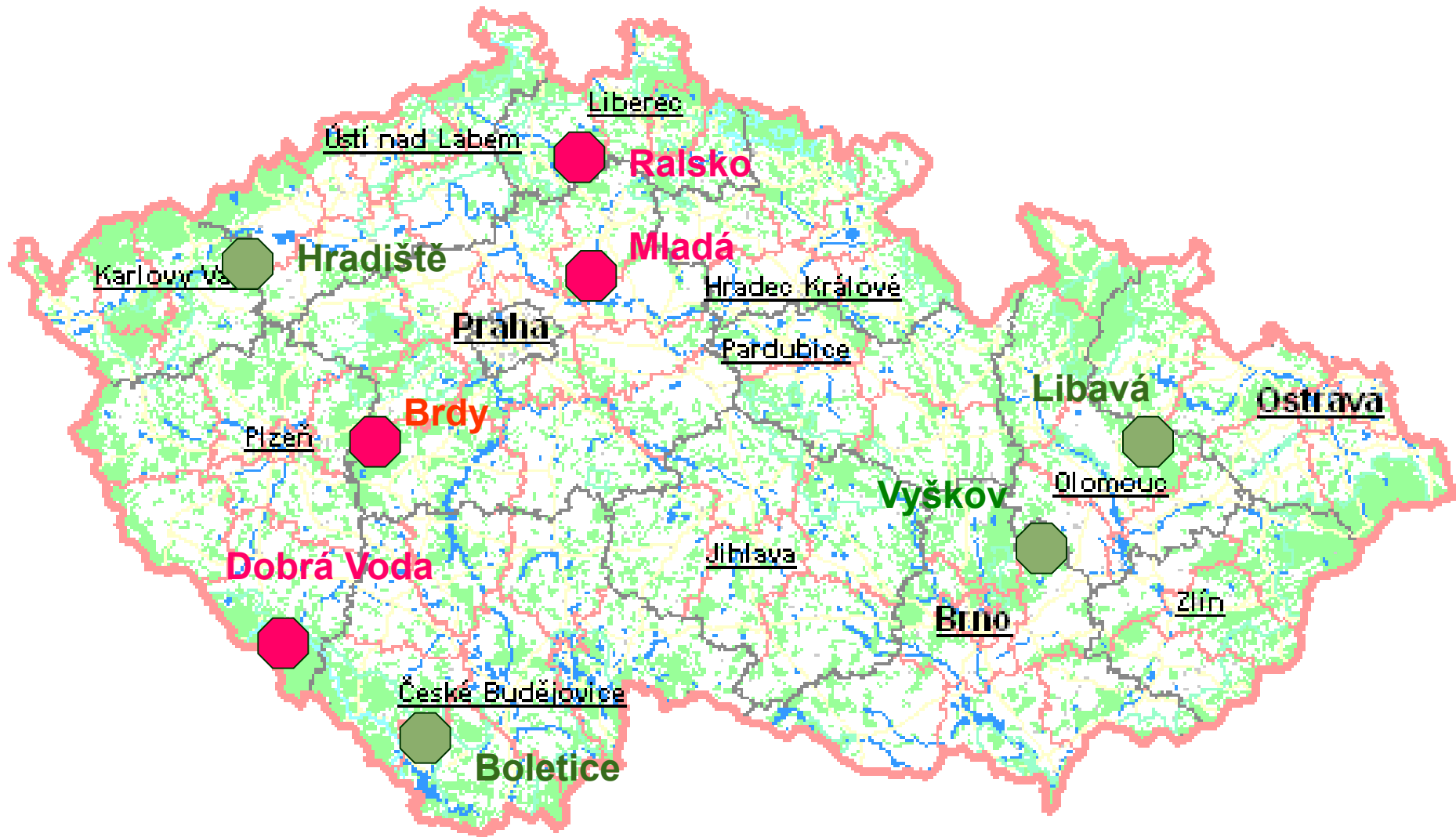
Vít Grulich

Vojenské újezdy

- Atypický způsob využití
 - hospodaření podřízeno vojenským činnostem

Vojenské újezdy v České republice

Historie českých vojenských újezdů

- **založeny:**
 - po roce 1920
 - (Brdy), (Mladá)
 - po roce 1945
 - Hradiště, (Mimoň), (Dobrá Voda), Boletice, Vyškov, Libavá
- **původně zalesněná (neobydlená) území:**
 - (Brdy), (Mladá), Vyškov
- **původně osídlená krajina:**
 - Hradiště, (Mimoň), (Dobrá Voda), Boletice, Libavá

Vojenské újezdy

- omezené hospodářské aktivity
- téměř bez trvalého osídlení
- minimalizace velkoplošných krajinných meliorací
- minimum zdrojů antropického znečištění
- minimalizace sukcese podmíněné eutrofizací
- lokální destrukce - permanentní přírodní sukcese

Vojenské újezdy

- uchování krajinné dynamiky z 1. poloviny 20. století
- návrat ke strukturám předstředověkého kampusu

VÚ a Natura 2000

Boletice rozloha: 21 949 ha
2 EVL (92 % území)

Brdy rozloha: 26 008 ha
10 EVL (23 % území)

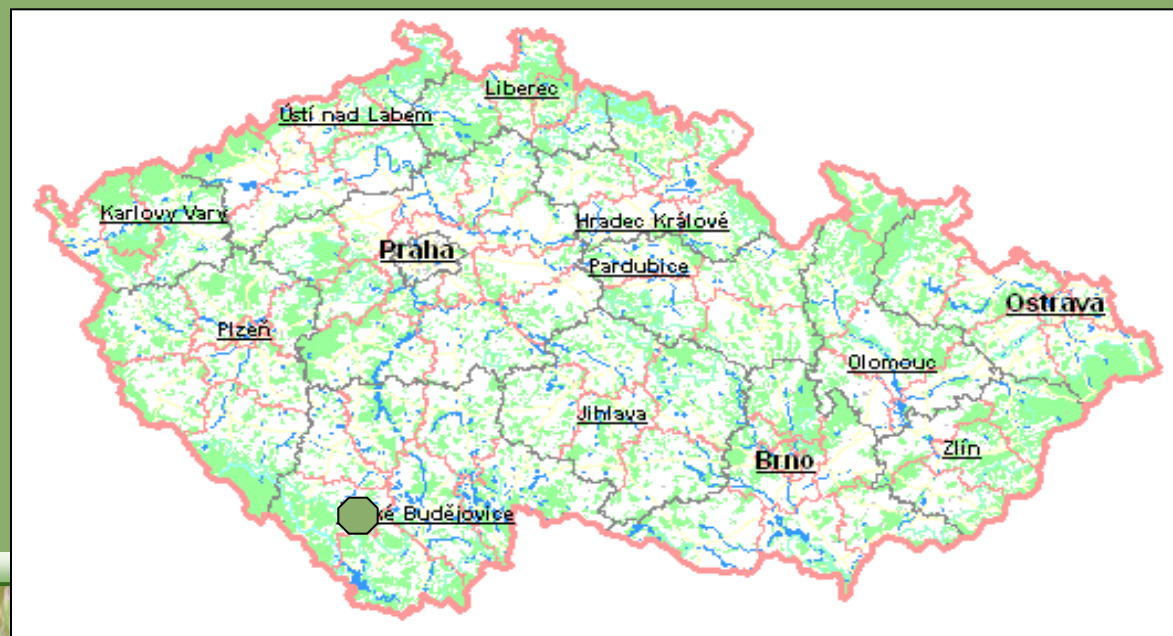
Hradiště rozloha: 33 161 ha
1 EVL (100% území)

Libavá rozloha: 32 724 ha
1 EVL (30% území)

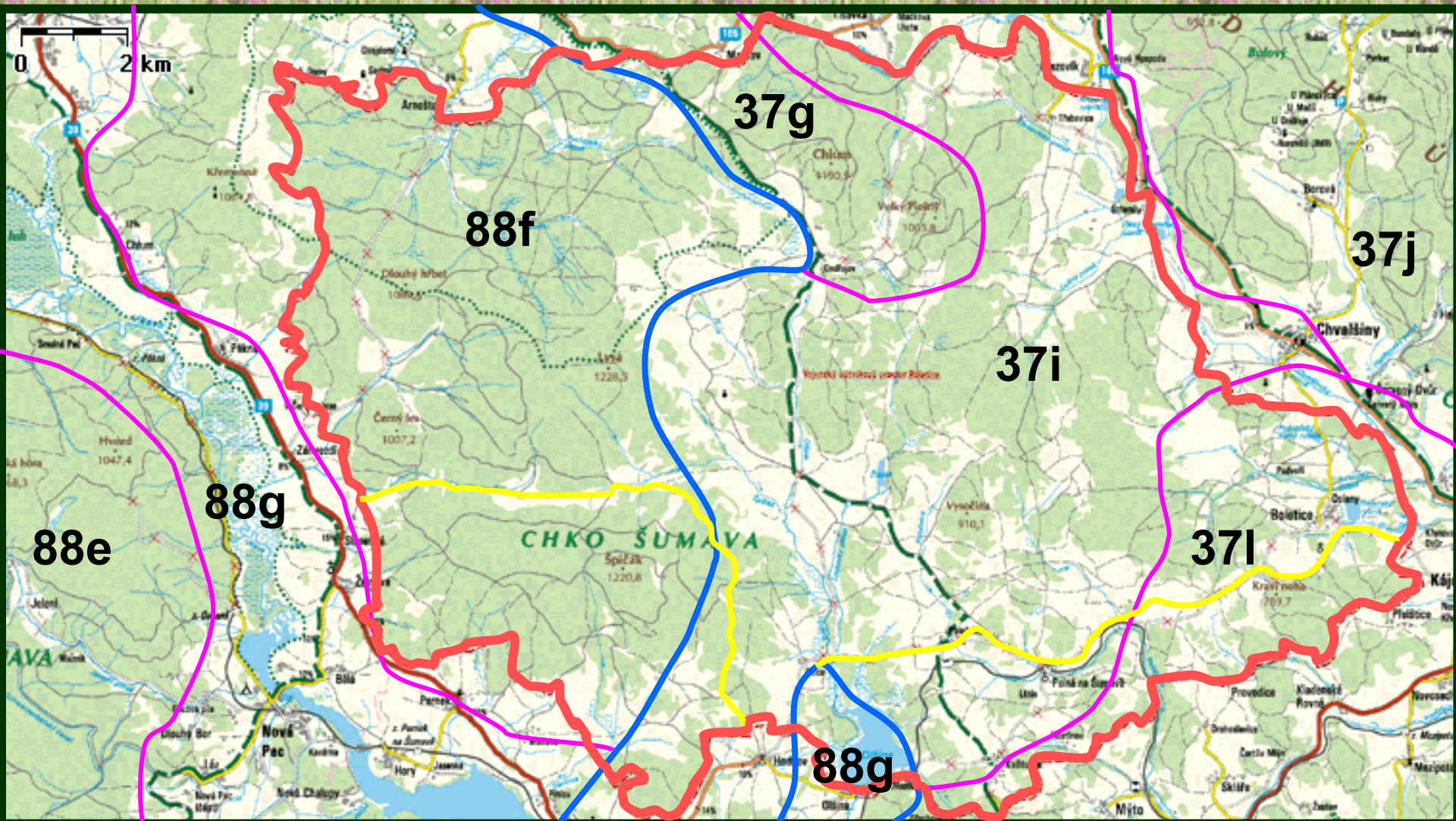
Vyškov rozloha: 15 821 ha
návrhy neschváleny

Vojenský újezd Boletice

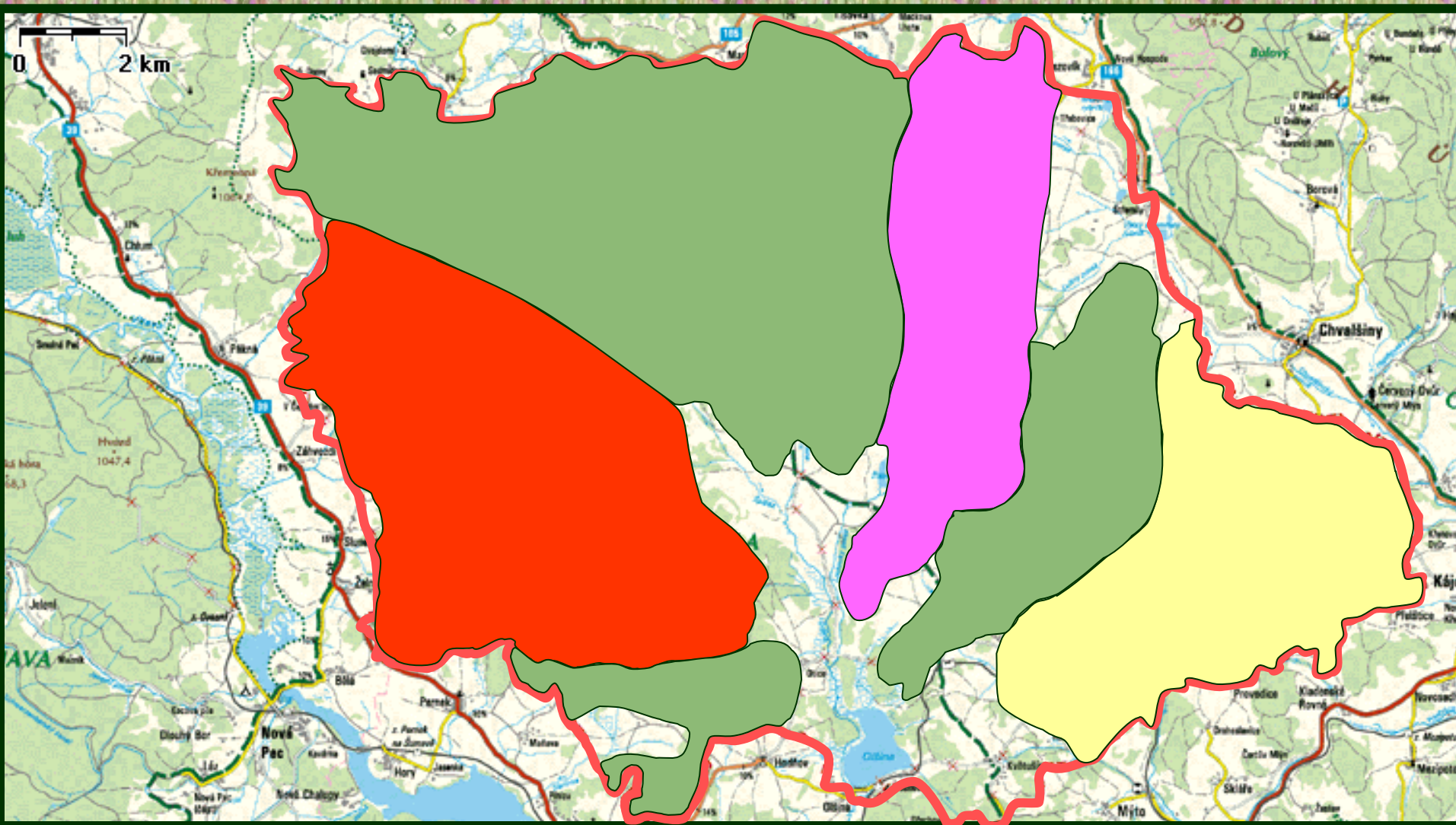
- vojenský výcvikový tábor ustaven po roce 1945
- VÚ oficiálně vznikl v roce 1950
- rozloha 219,5 km²
- úprava hranic 2016
- rozloha 165,6 km²

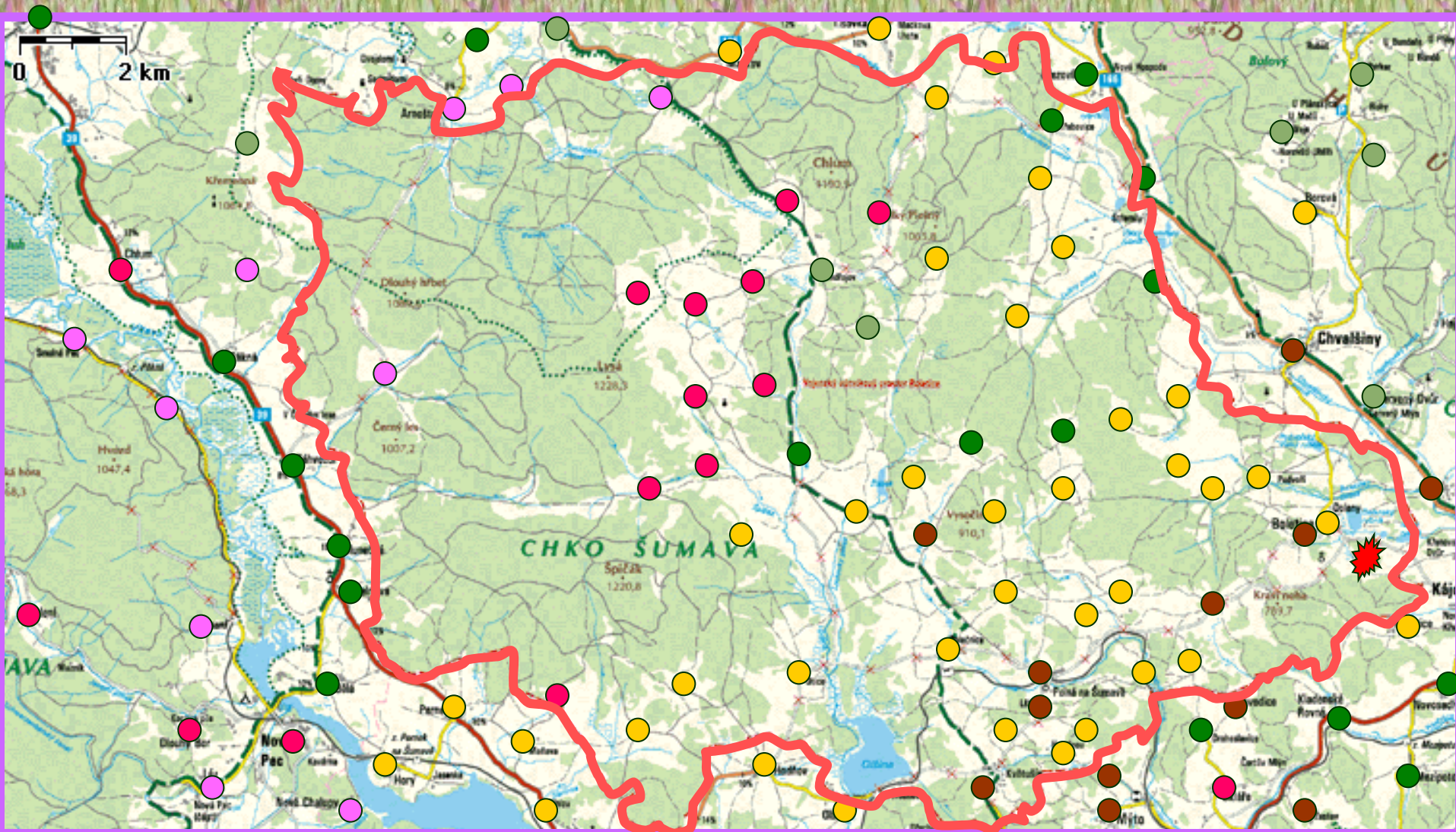
Fytogeografické členění

Geologická stavba

Historické osídlení

● 13. stol.

● 14. stol.

● 15. stol.

● 16.-17. stol.

● 18. stol.

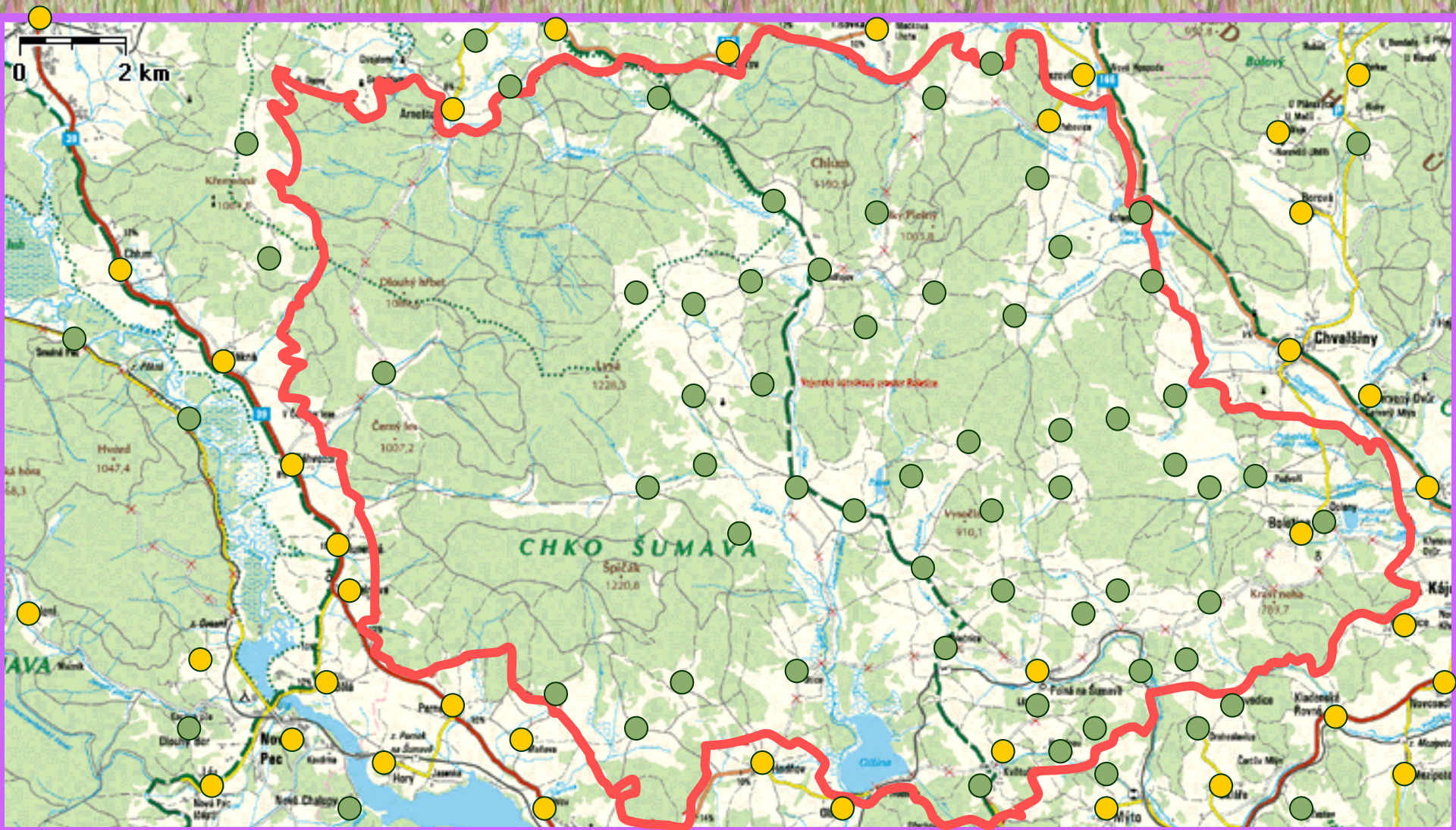
● 19. stol.

Minulost

Boletice, kostel sv. Mikuláše

Změny v osídlení po roce 1950

Současnost

Podvoří, ubikace pro vojáky

Ondřejov

Andreasberg im Böhmerwalde

1157

Výzkum v archivech

schwarzenberské lesní mapy z 19. století – Špičák

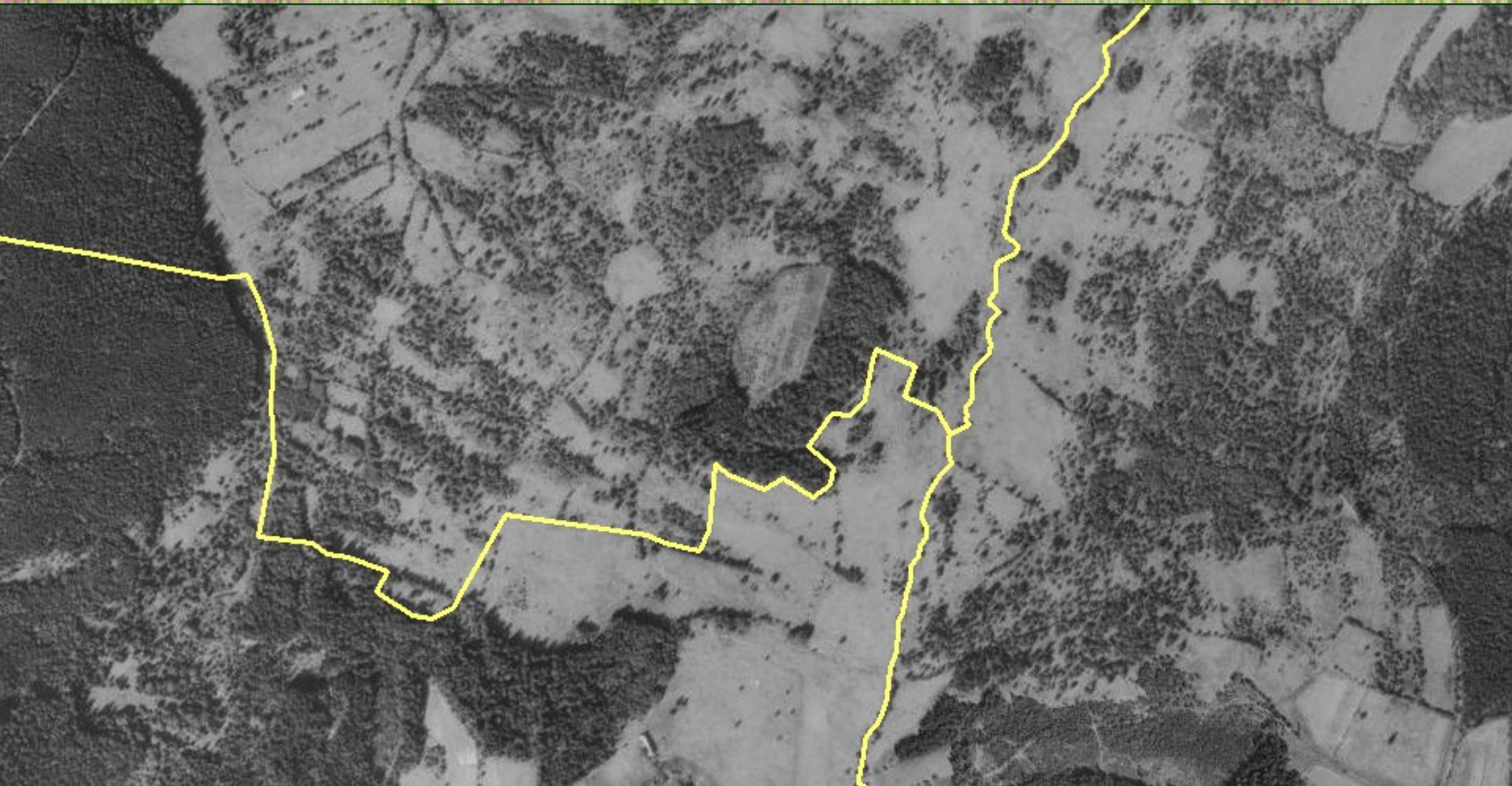
1888, SOA Český Krumlov, fond Schwarzenberská zařizovací kancelář

Špičák – současný stav
www.mapy.cz

Změny v krajině - 1952

Historická ortofotomapa © CENIA 2010

Podkladové letecké snímky VGHMÚř Dobruška © MO ČR 2009

Změny v krajině - 1952

Výzkum ve VÚ Boletice

- **před rokem 1945 velmi málo informací**
 - např. Pascher 1902
- **po roce 1945 minimální přístupnost**
 - botanici na vojenských cvičeních:
 - Holub, Skalický
 - občasný výzkum
 - S. Kučera
 - v 80. l. expertíza BÚ ústavu ČSAV
 - Kopecký a kol.
 - **po roce 1990** několik dílčích studií
 - Pavlíčko, Vydrová
 - **po roce 2000** mapování Natura 2000
 - (2001-2005), aktualizace (2006-)
- **relevantní informace teprve v současnosti**
 - jedno z nejlépe probádaných území v jižních Čechách

Evropsky významné lokality - Boletice a Polná

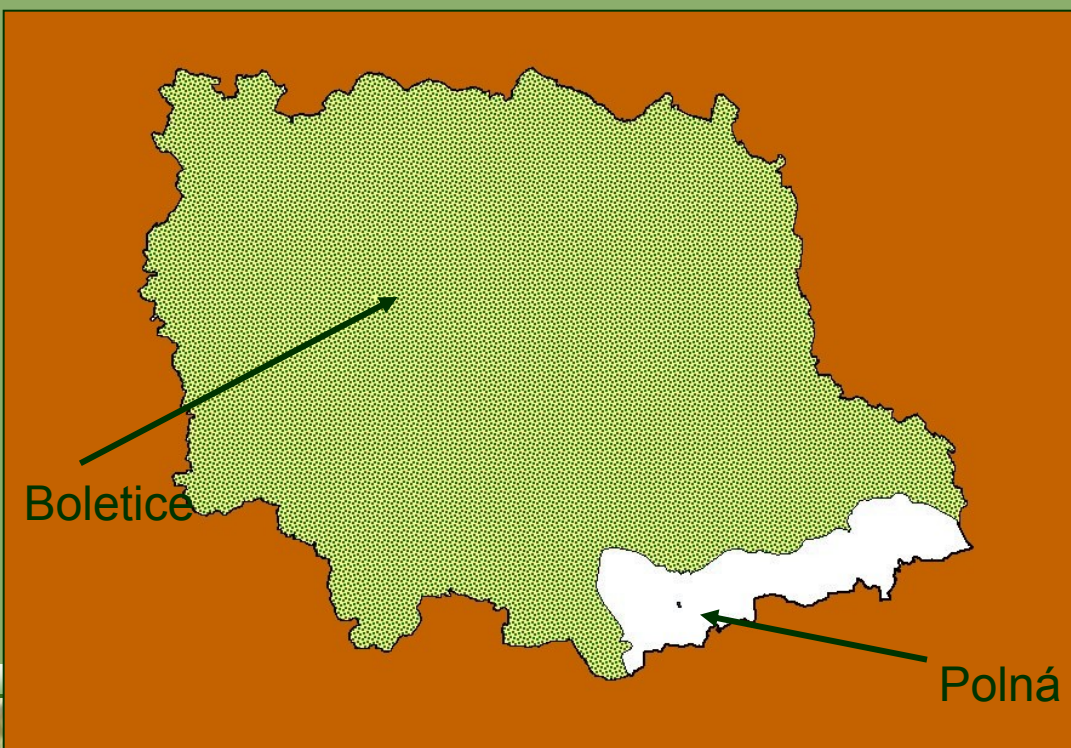
Boletice 20 348,7 ha, Polná 0,64 ha

2004 – vláda schválila národní seznam EVL soustavy NATURA 2000

- 2005 ve Sbírce zákonů

2007 – EU přijala národní seznam České republiky

- 2008 ve Sbírce zákonů

Biotopy

- přírodní
 - naturové
 - květnaté bučiny
 - nevápnitá slatiniště aj.
 - nenaturové
 - pcháčové louky
- člověkem ovlivněné
 - sukcesní stádia
 - ruderály

Černý les

Vítěšovičtí Uhlíři, komplex rašelinných luk

Nová Víska, opuštěné louky (a pole?)

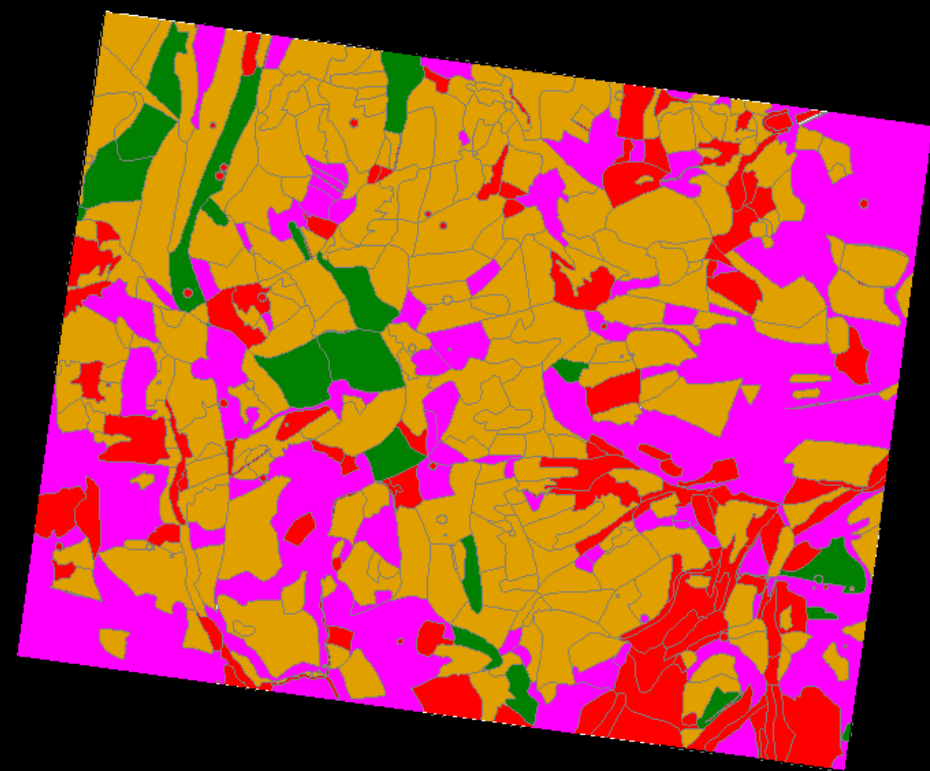

Podvoří, střelnice

Zastoupení biotopů ve VÚ a okolí

Břevniště

prioritní

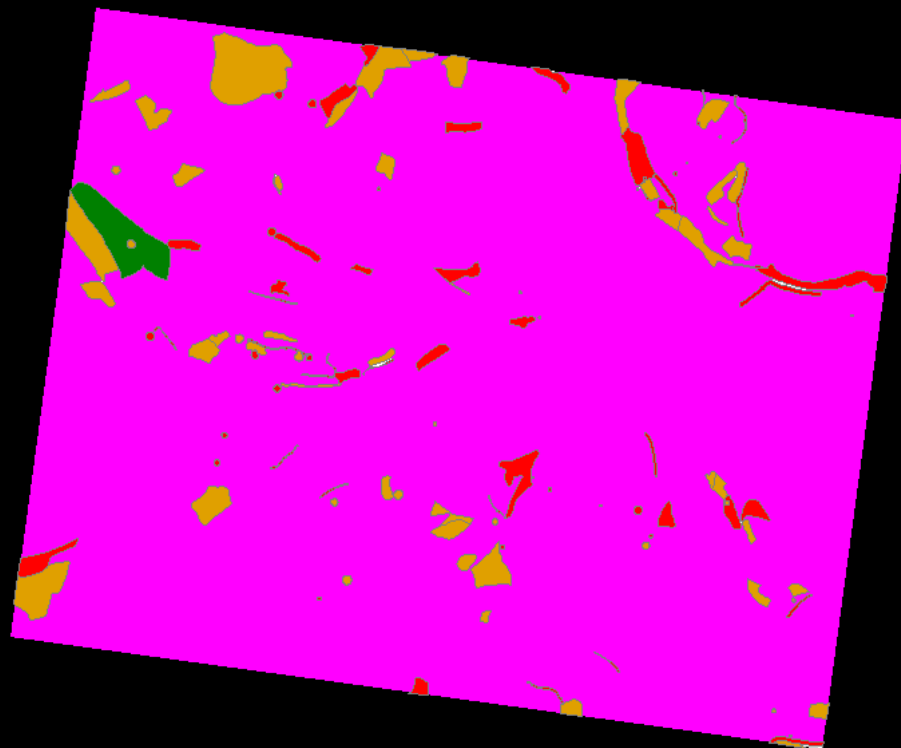
naturové

přírodní

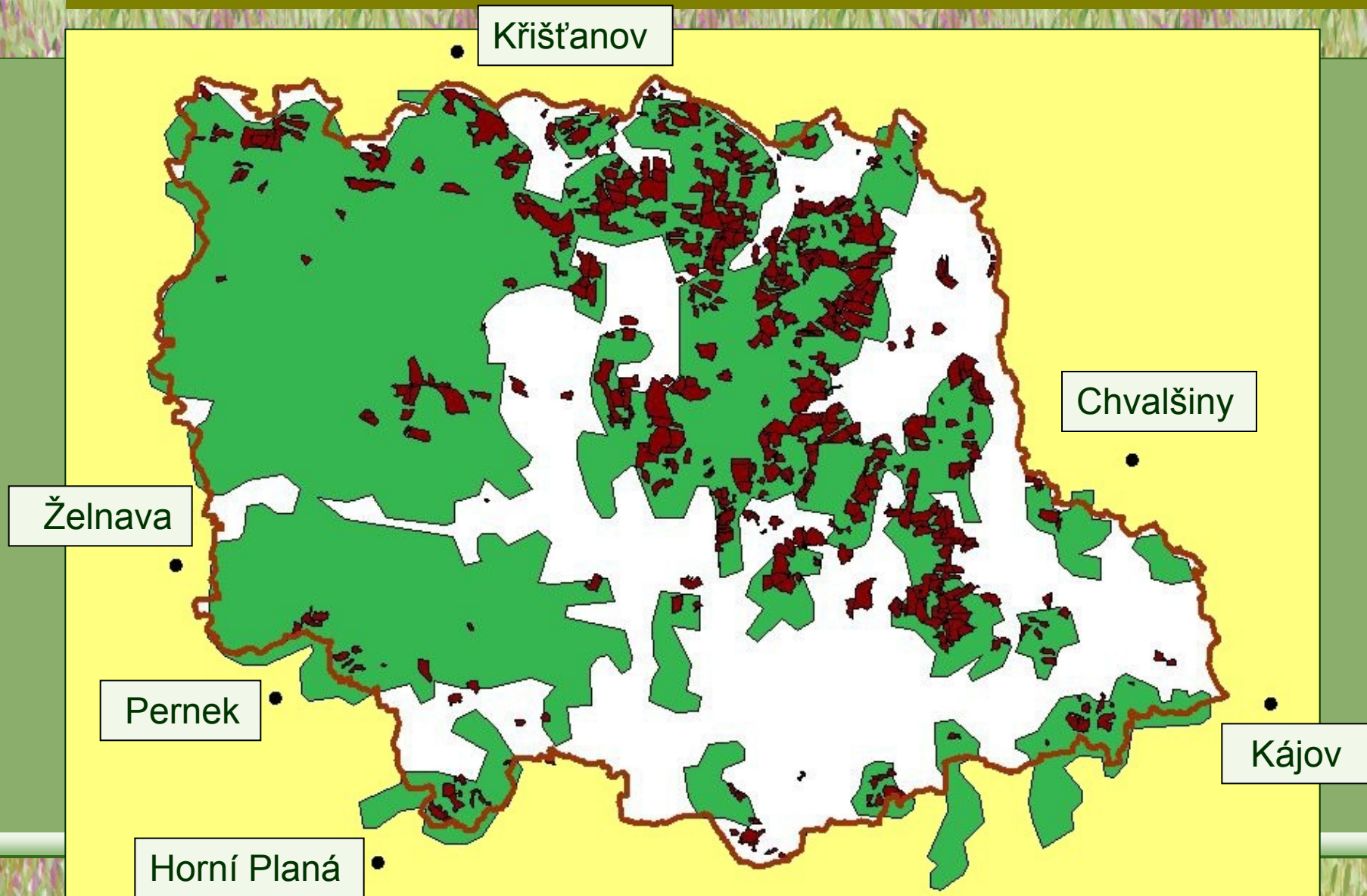

skupina X

Hořice

Acidofilní bučiny a jedliny

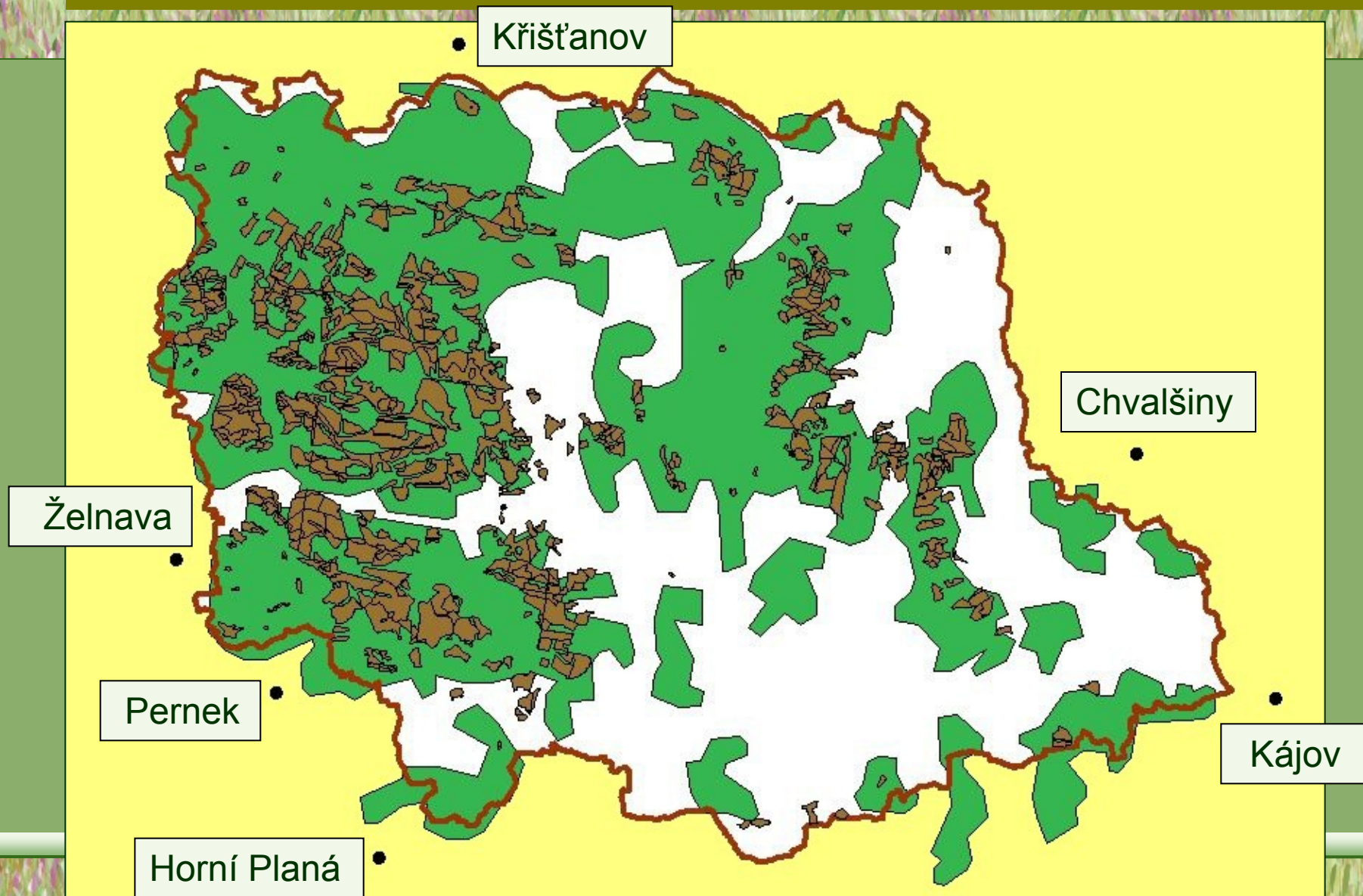
Luzula sylvatica

Acidofilní bučiny a jedliny

Vitěšovice

Květnaté bučiny a jedliny

Dentaria enneaphyllos

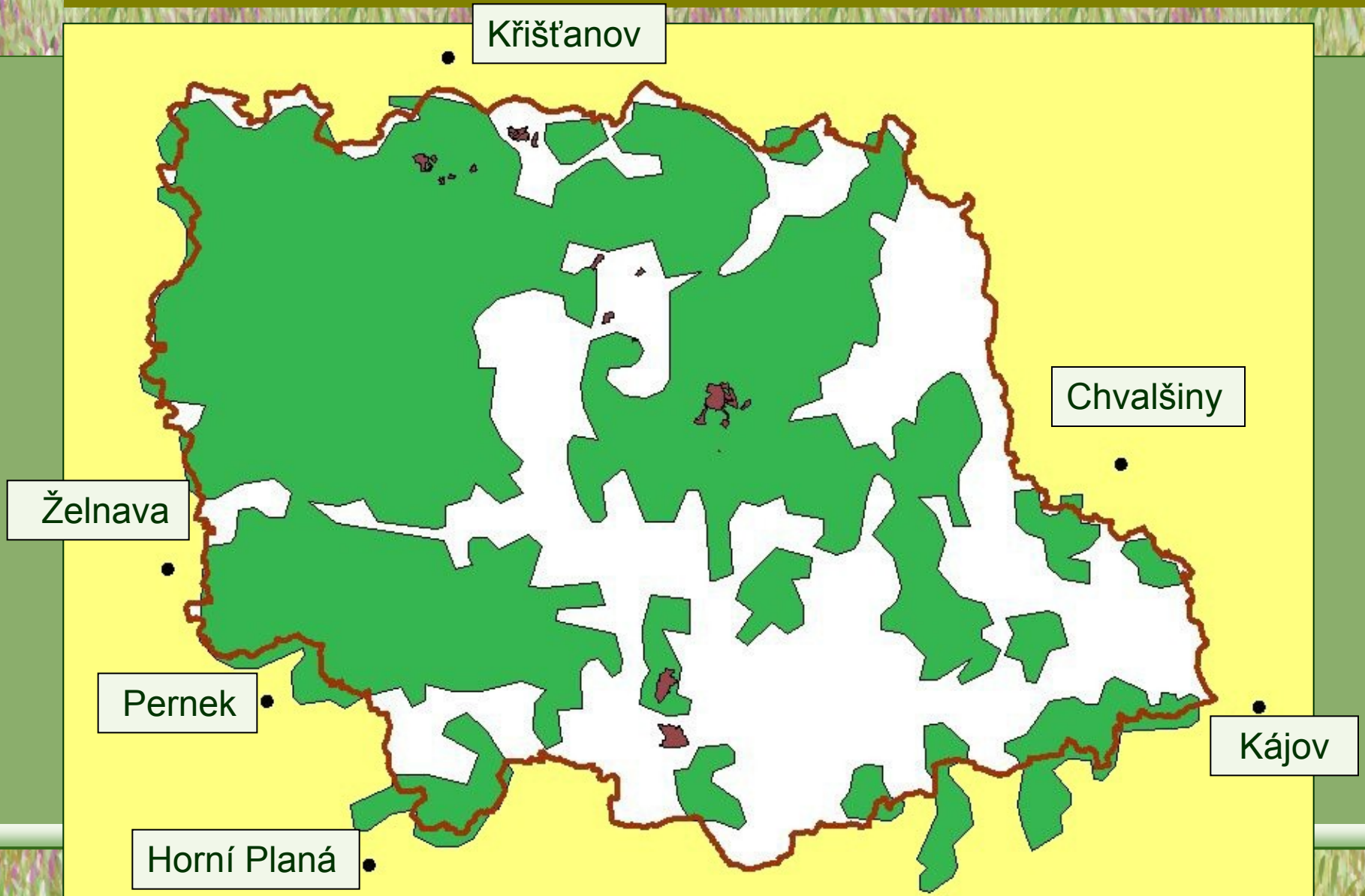
Symphytum tuberosum

Květnaté bučiny a jedliny

Černý les

Rašelinné lesy

Moneses uniflora

Trientalis europaea

Rašelinné lesy

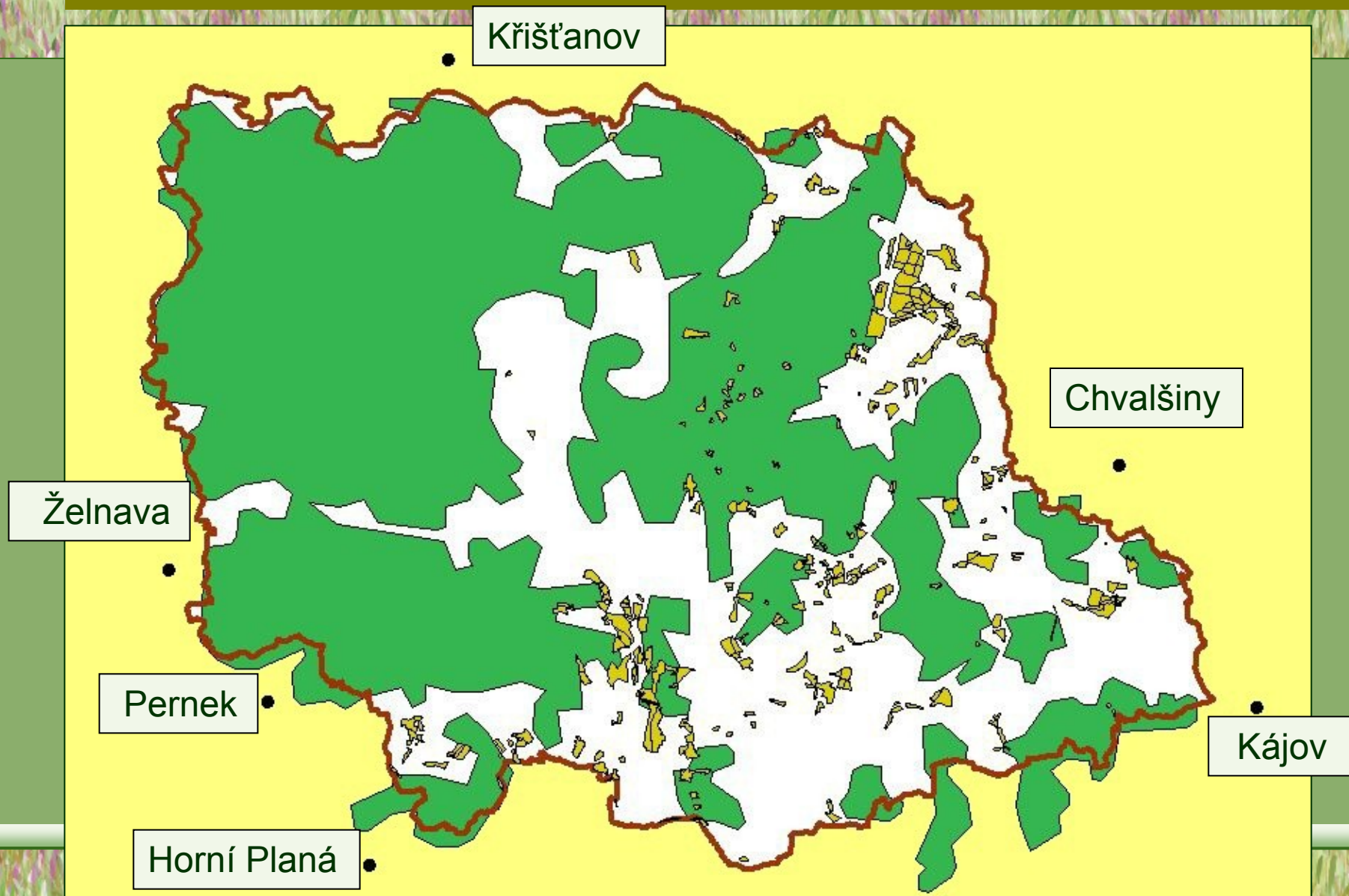

Olšina – rašelinný bor

Puchéřský potok -blatkový bor

Bezkolencové louky

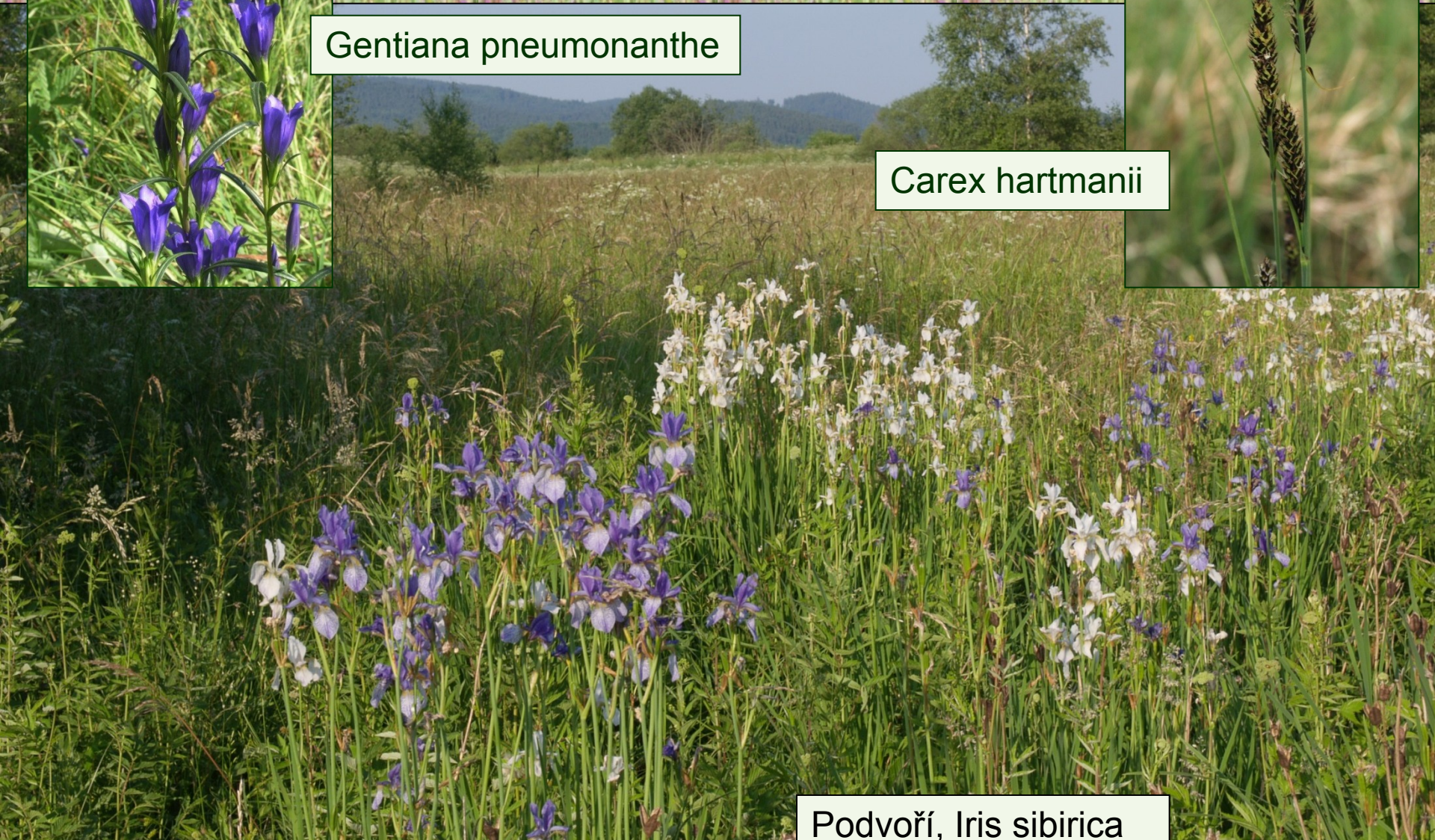

Bezkolencové louky

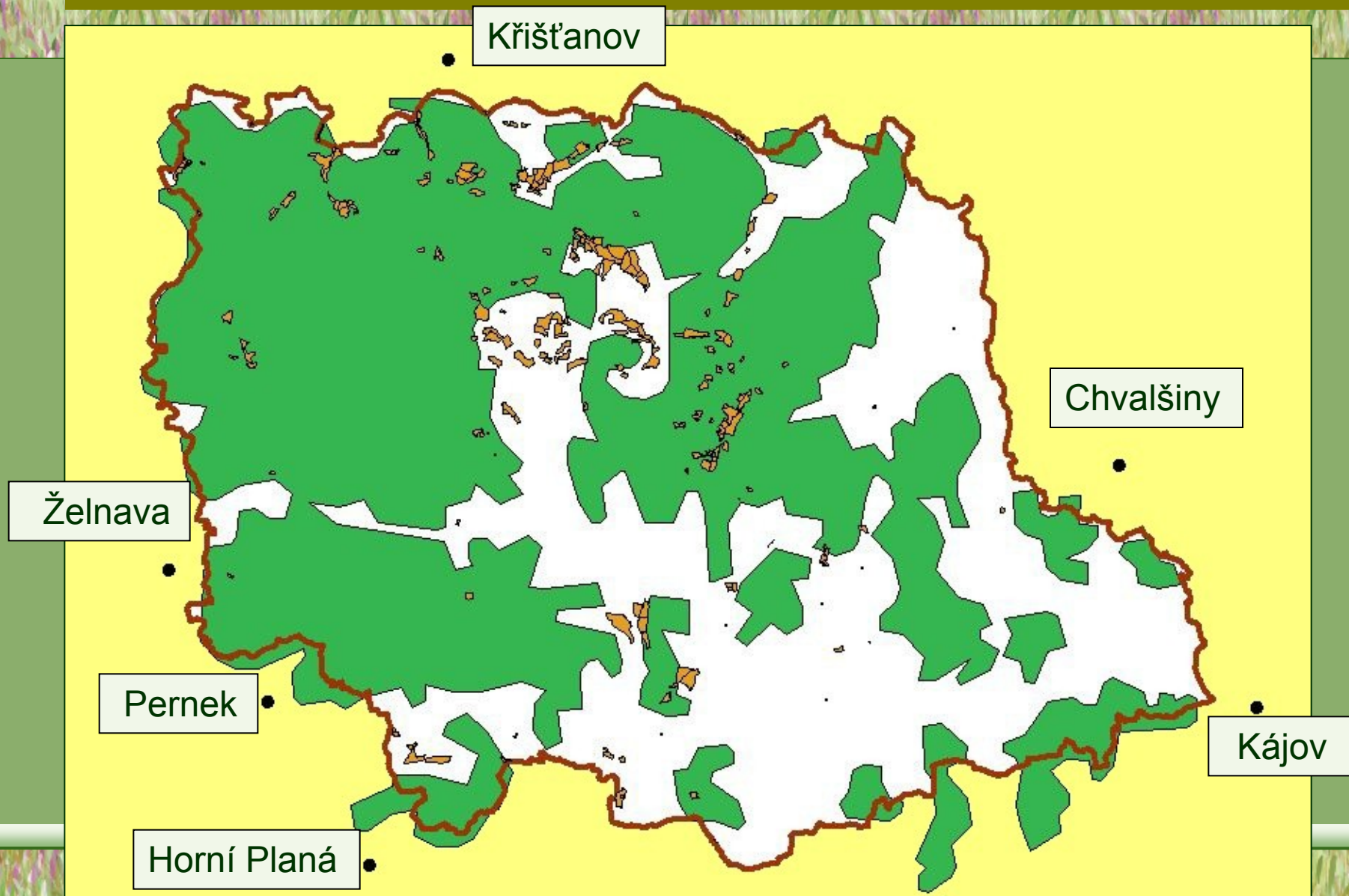
Gentiana pneumonanthe

Carex hartmanii

Podvoří, *Iris sibirica*

Rašelinné louky a přechodová rašeliniště

Rašelinné louky a přechodová rašeliniště

Brzotický potok,
Menyanthes trifoliata

Eriophorum
latifolium

Floristické údaje

- celkem získáno ca 350 000 floristických údajů
– k 850 druhům

Dactylorhiza fuchsii

Gentianopsis ciliata

Chráněné a ohrožené druhy rostlin

53 druhů chráněných

- asi 10 000 záznamů

7 kriticky ohrožených

17 silně ohrožených

29 ohrožených

145 druhů z Červeného seznamu

- asi 70 000 záznamů

10 kriticky ohrožených

27 silně ohrožených

59 ohrožených

49 vyžadujících pozornost

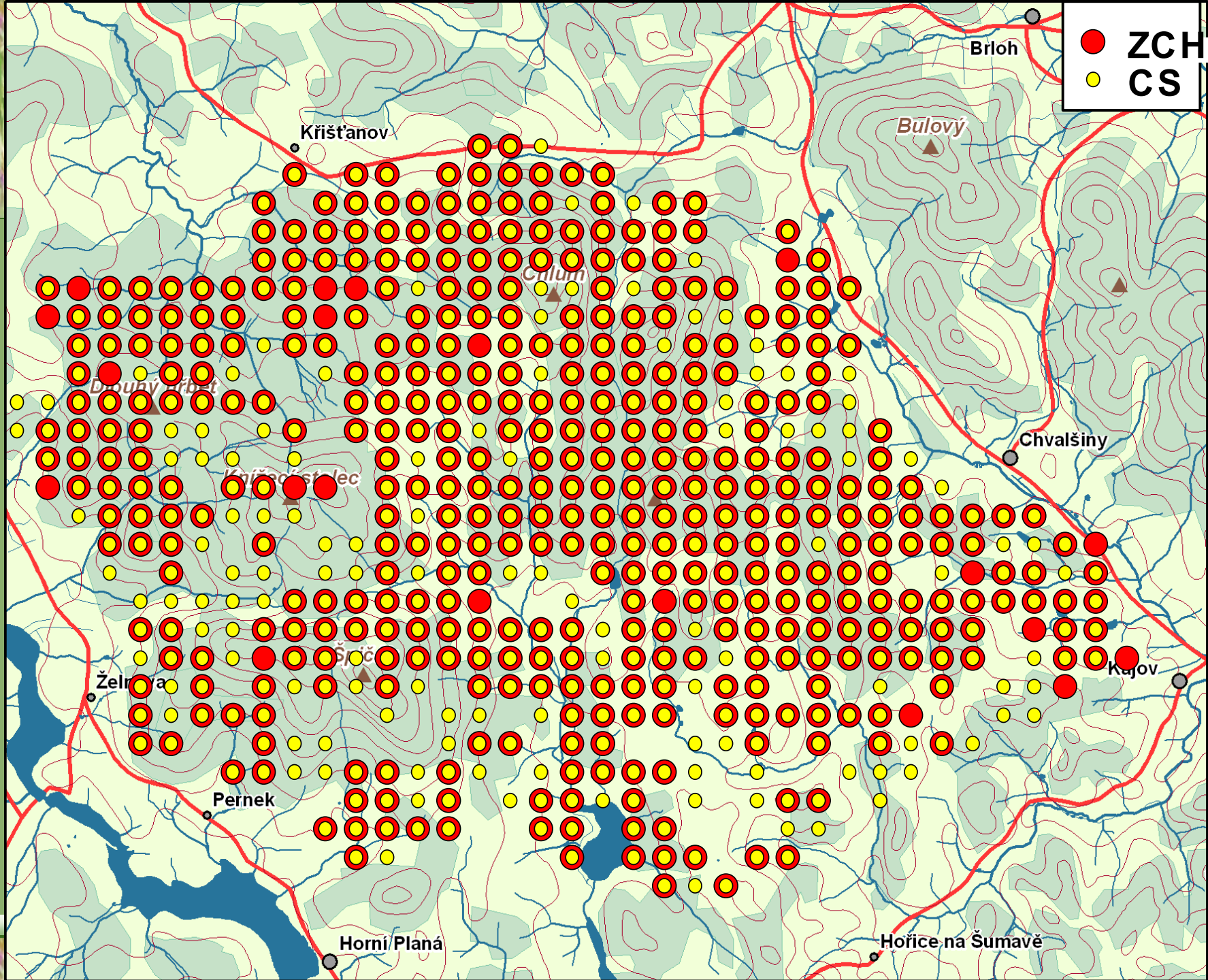
Dianthus superbus
subsp. *superbus*

Andromeda polifolia

Zobrazení

- body zpracovány v síti
 - použita síť $0,5' \times 0,3'$
 - asi $0,5 \times 0,5$ km
 - zachycení struktur na úrovni krajiny
- zobrazení v programu dMap

● ZCH
● CS

Brloh

Křišťanov

Bulový

Chlum

Chvalšiny

Křižokův stelec

Špič

Želma

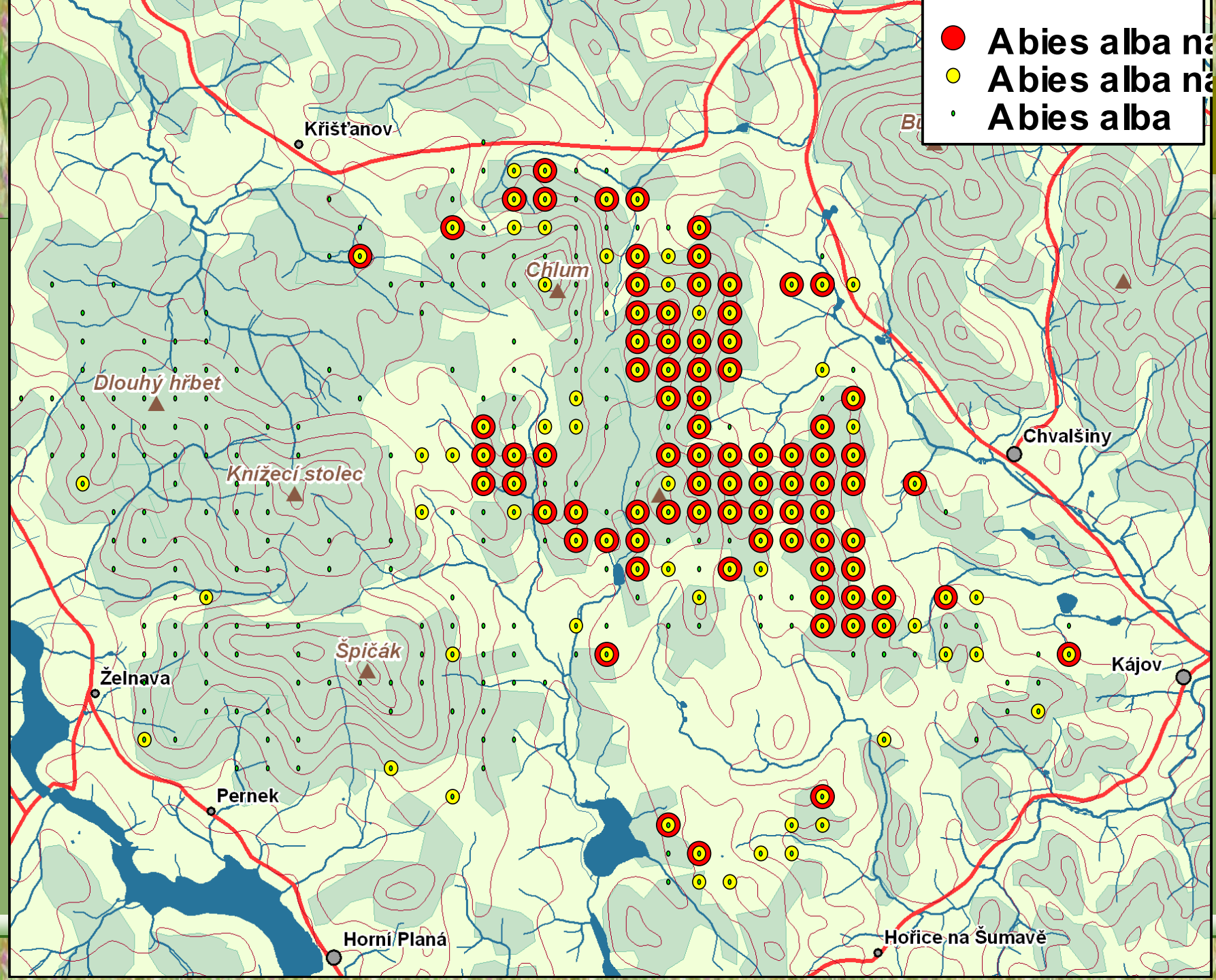
Kajov

Pernek

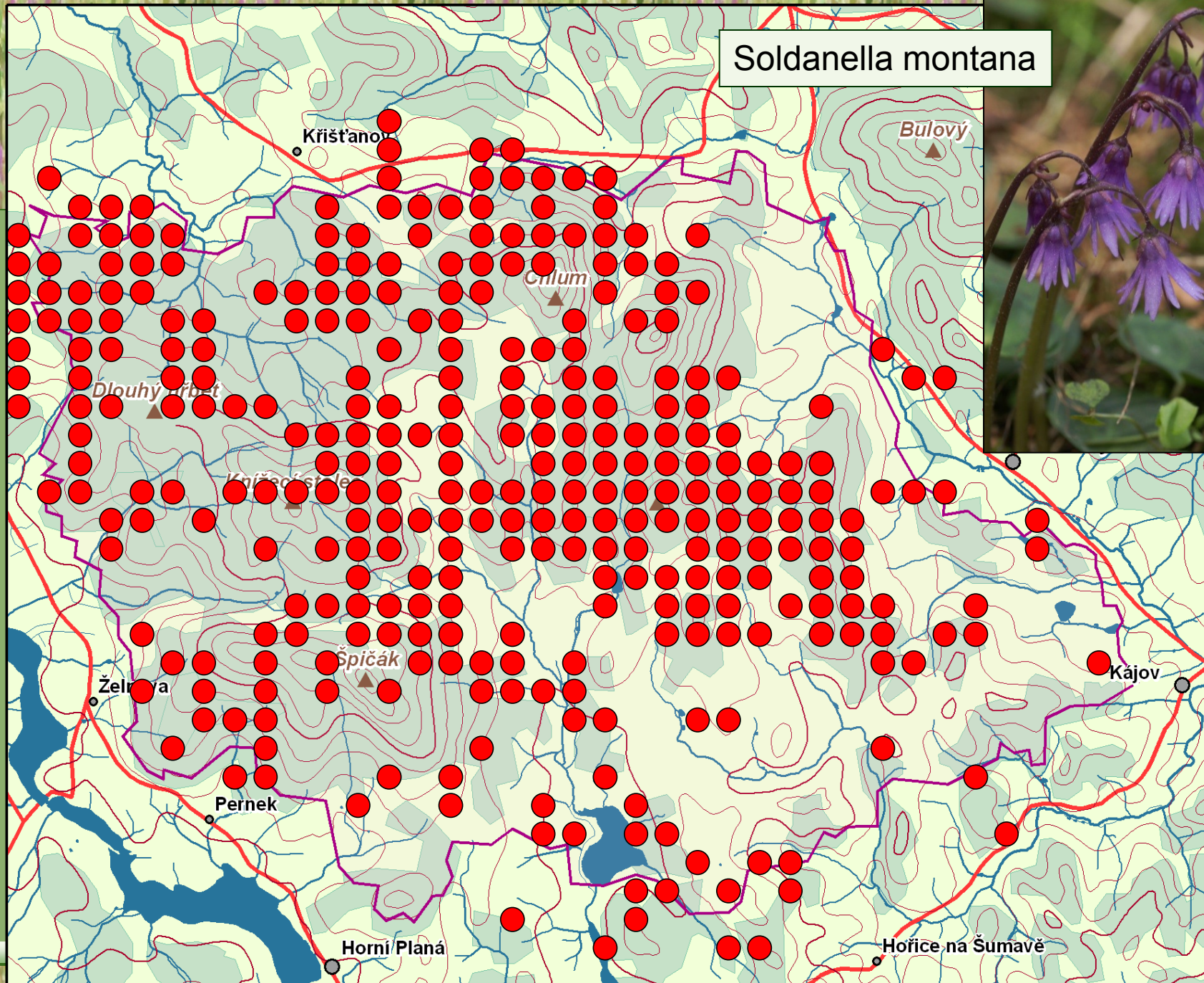
Horní Planá

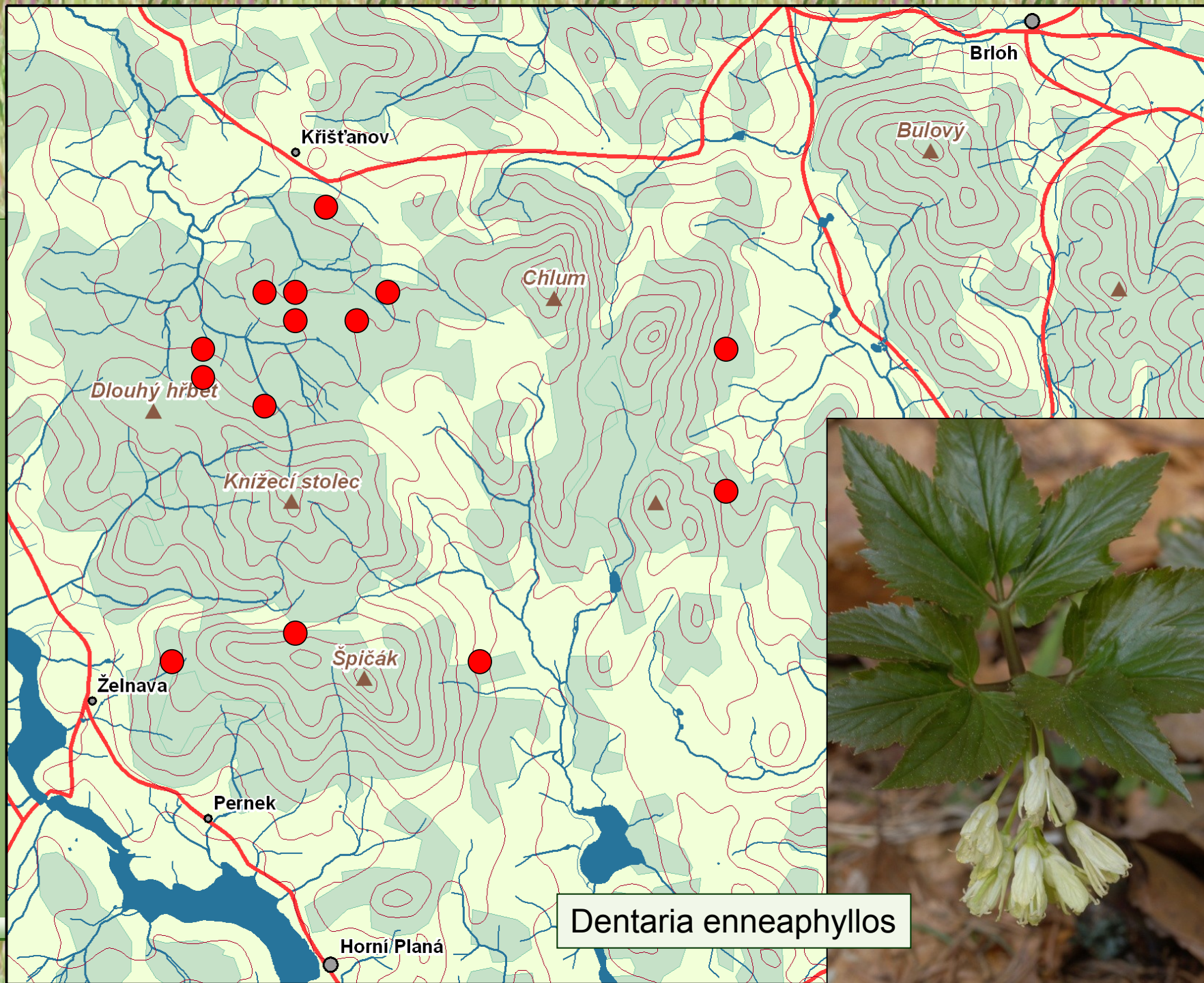
Hořice na Šumavě

- **Abies alba** na...
- **Abies alba** na...
- **Abies alba**

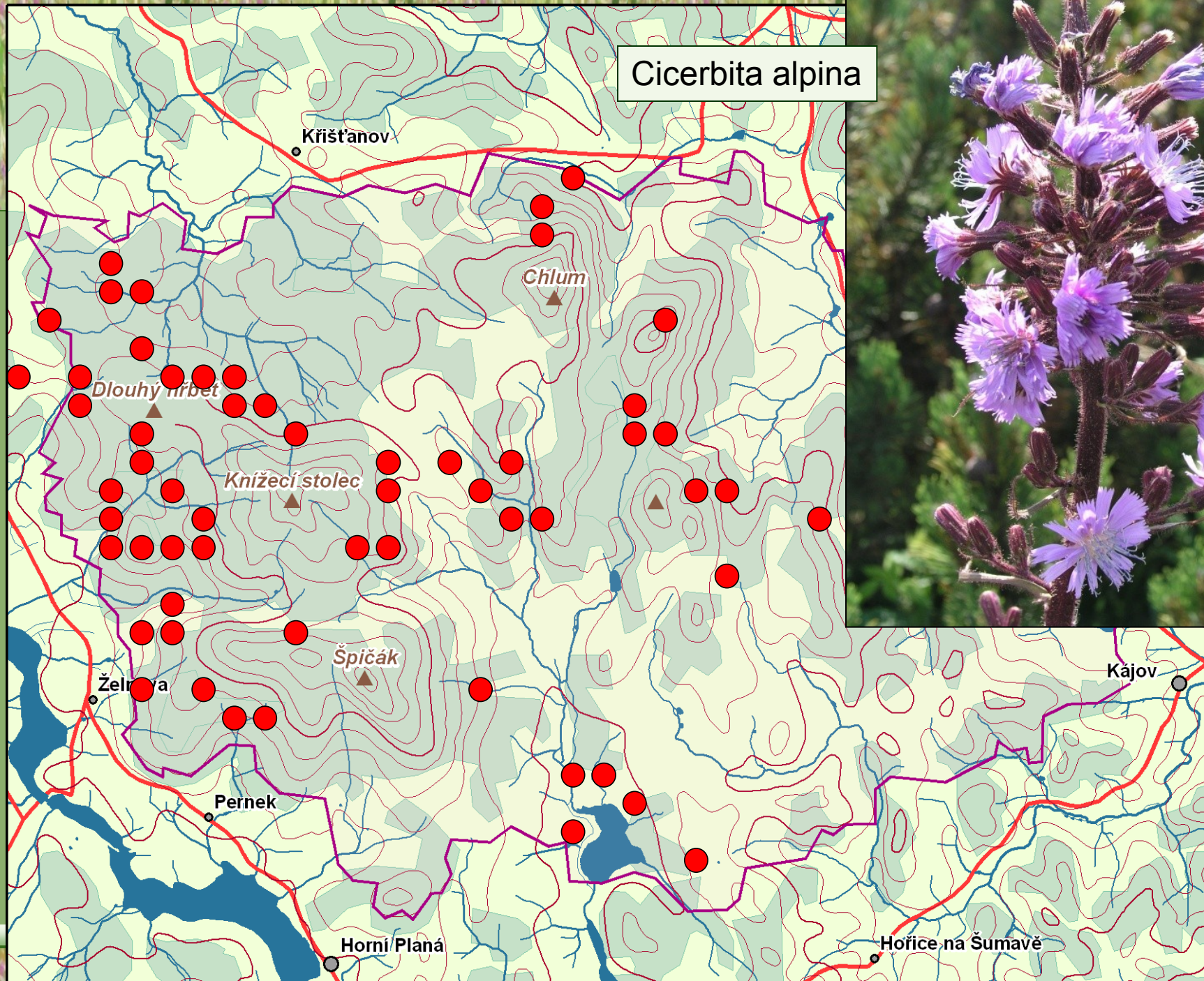
Soldanella montana

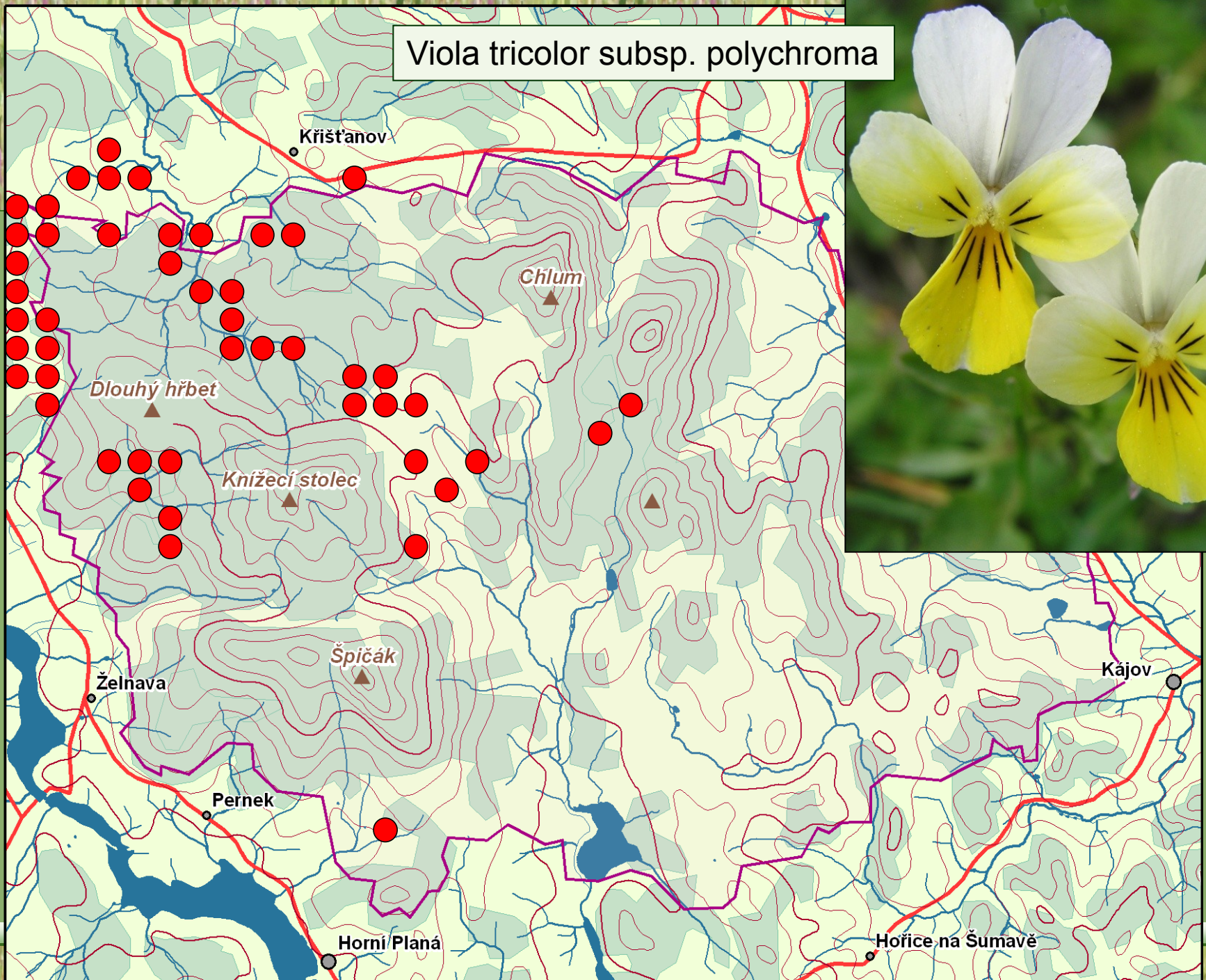

Dentaria enneaphyllos

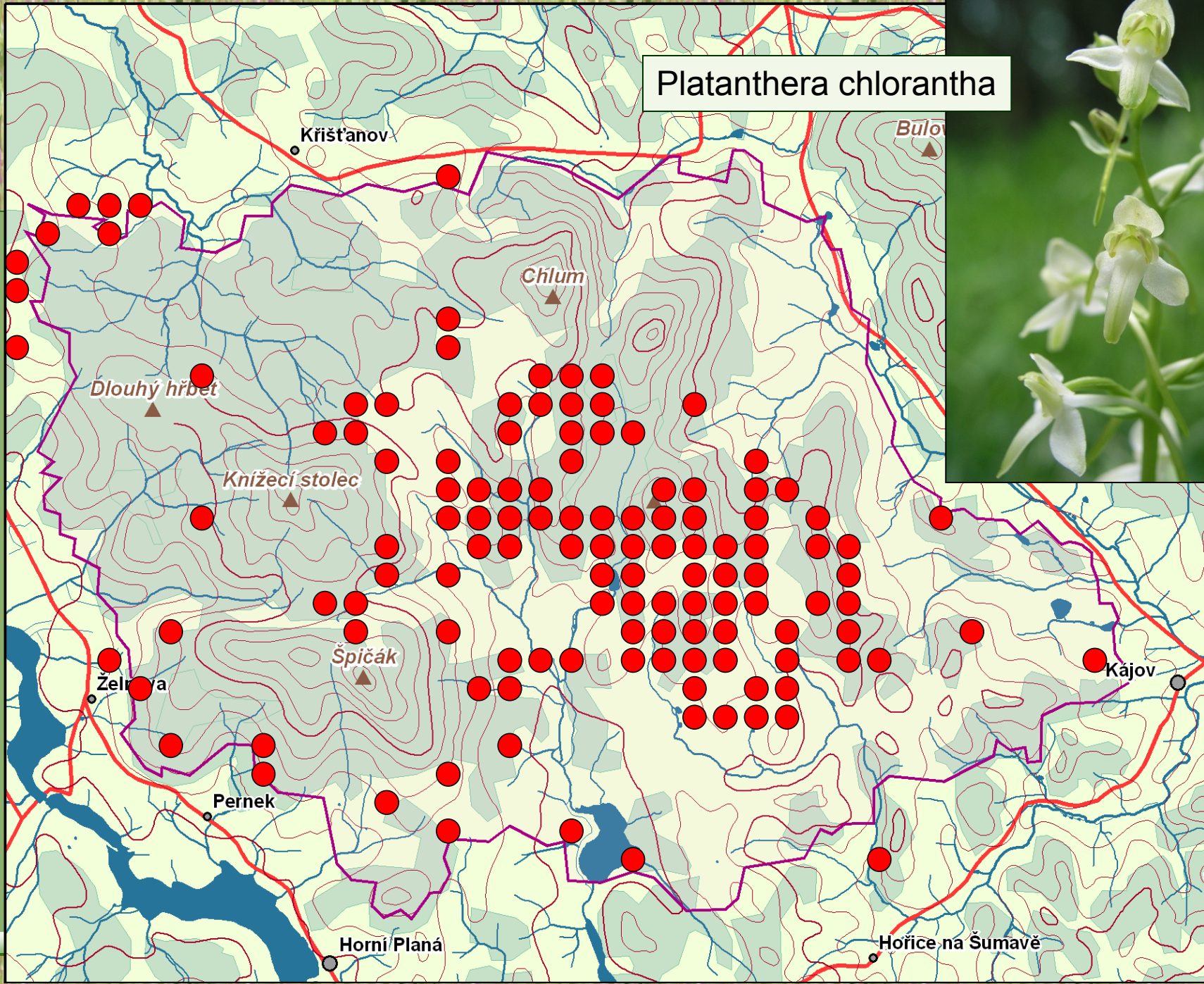
Cicerbita alpina

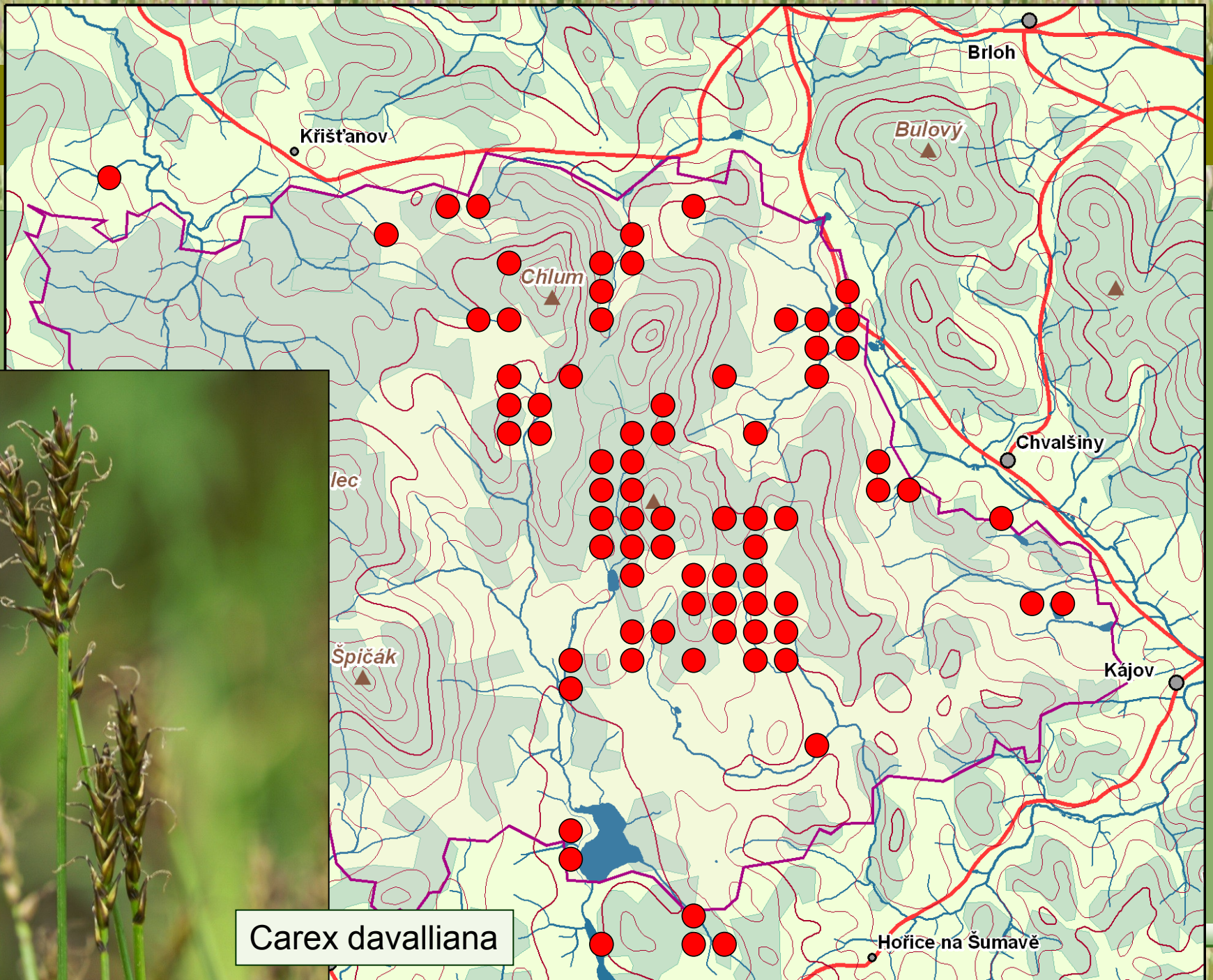

Viola tricolor subsp. *polychroma*

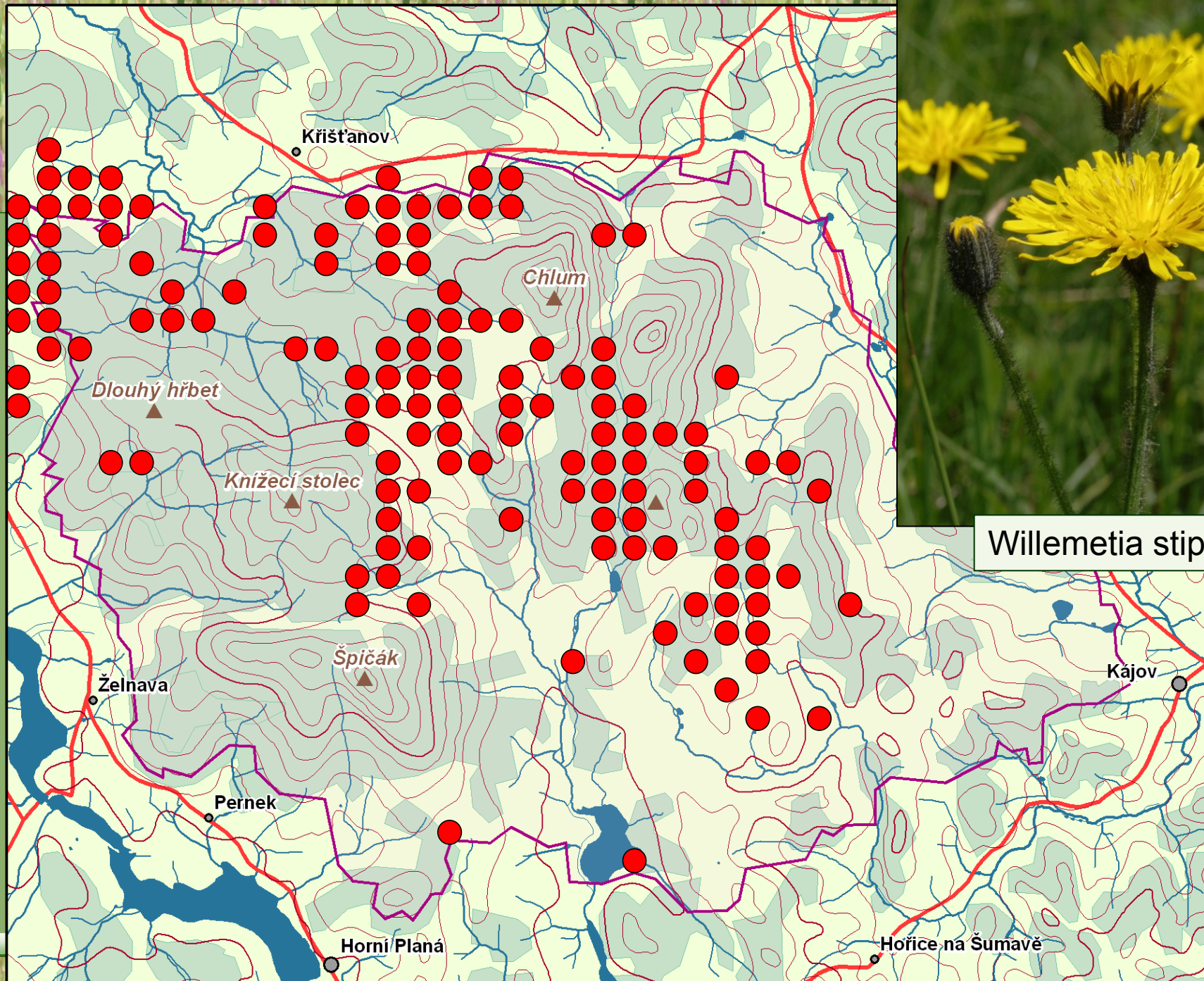
Platanthera chlorantha

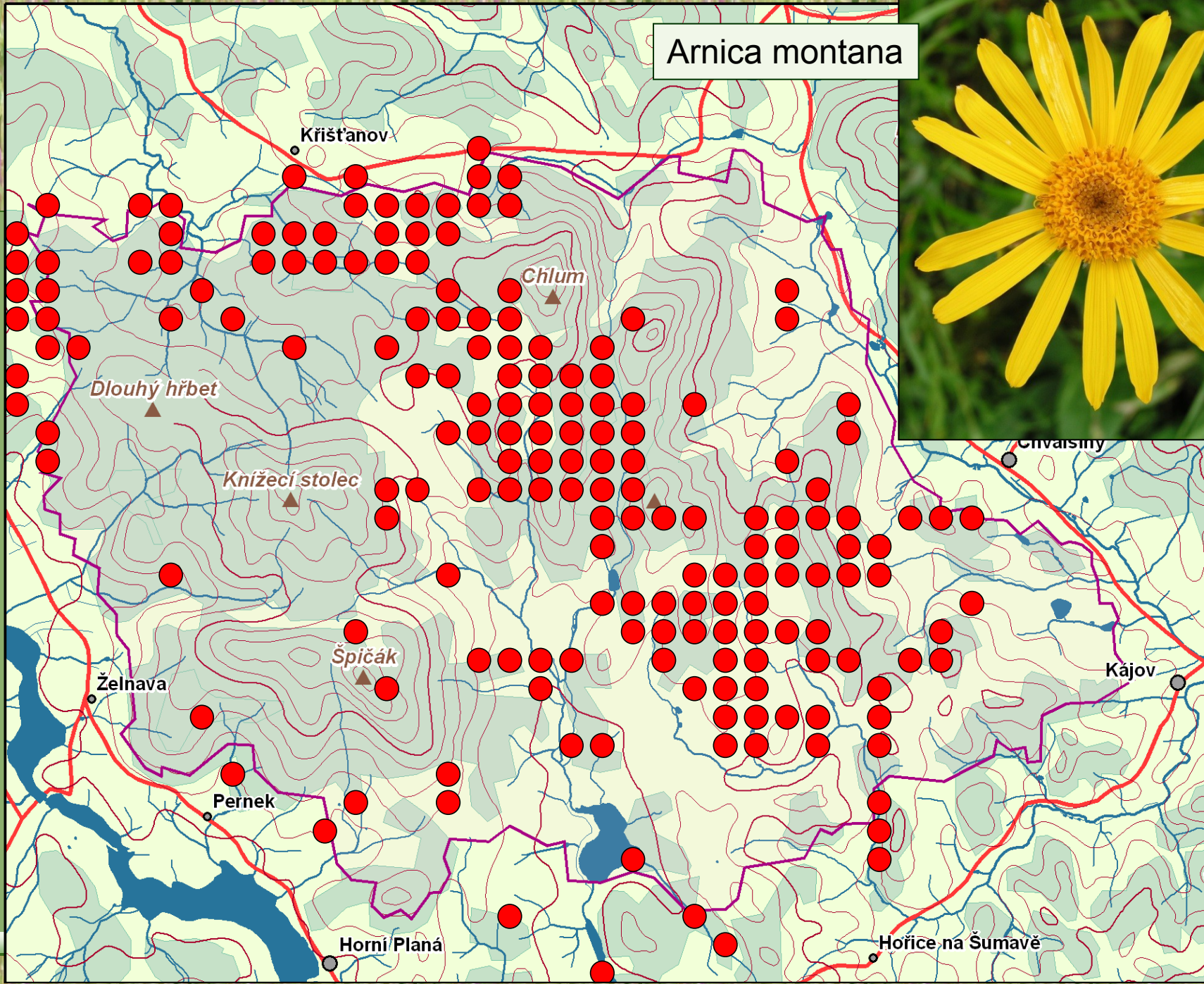
Carex davalliana

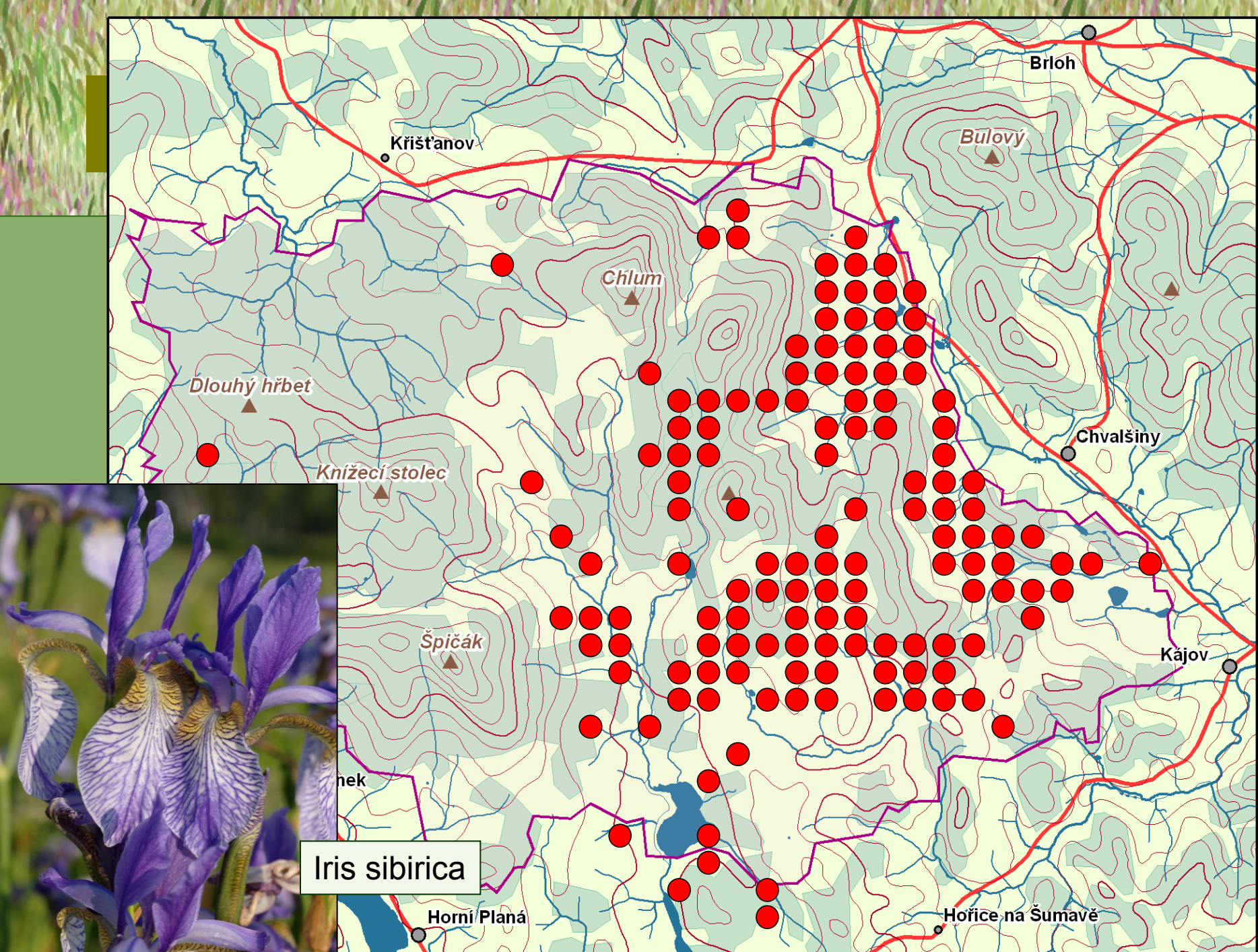

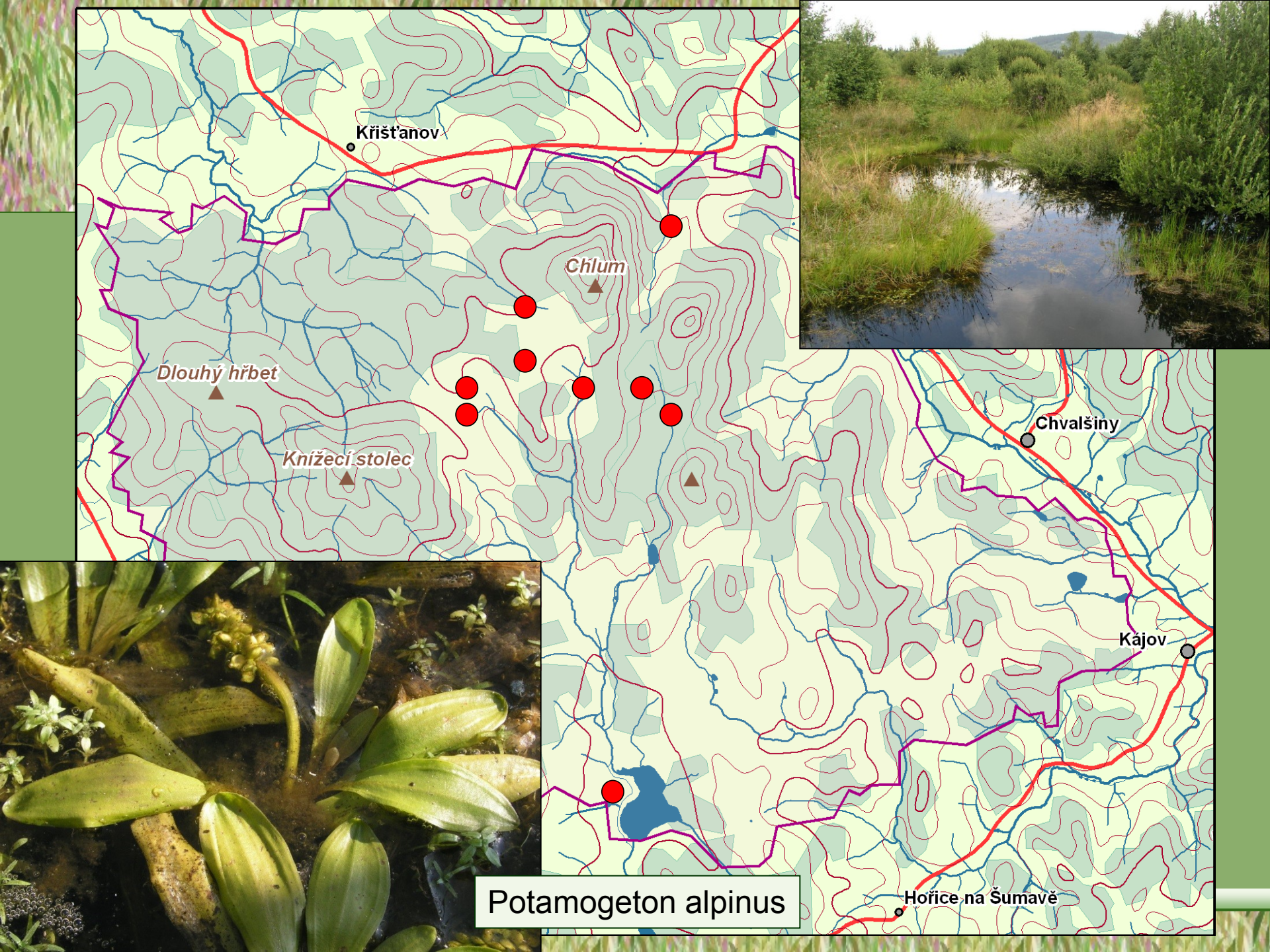
Willemetia stipitata

Arnica montana

Iris sibirica

Křišťanov

Chlum

Dlouhý hřbet

Knižecí stolec

Chvalšiny

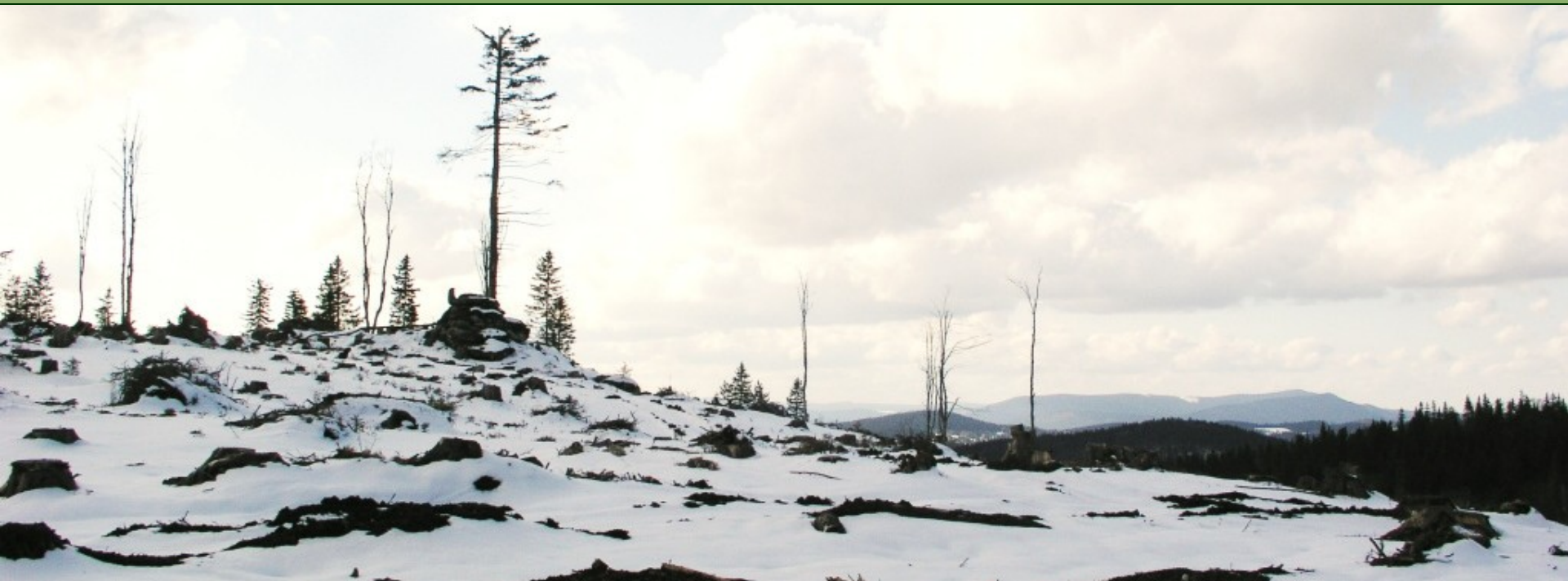
Kájov

Hořice na Šumavě

Potamogeton alpinus

Větrná kalamita

18.1.2007 orkán Kyrill
zcela zničeno 450 ha lesa
masiv Knížecího stolce
vytěženo ca 560 000 m³ dřeva
nová výsadba – ca 3 000 000 sazenic
37% listnáčů

Knížecí stolec - 2002

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

© GEODIS, © Seznam.cz

Knížecí stolec - 2008

Knížecí stolec

Stav lesů v roce 1898

- Výměra lesní půdy
– 1137 ha
- smrk 95,5%
- jedle 3,0%
- borovice 1,0%
- buk 0,5%

Management biotopů a druhů

- **od roku 2006 – management v EVL Polná**
 - sečení, vyhrabání
- **2008 – prostředky pro management přírody z MO**
 - 7 dříve vytipovaných lokalit
 - výběrová řízení pro dodavatele prací
 - teprve nyní realizace většiny zásahů

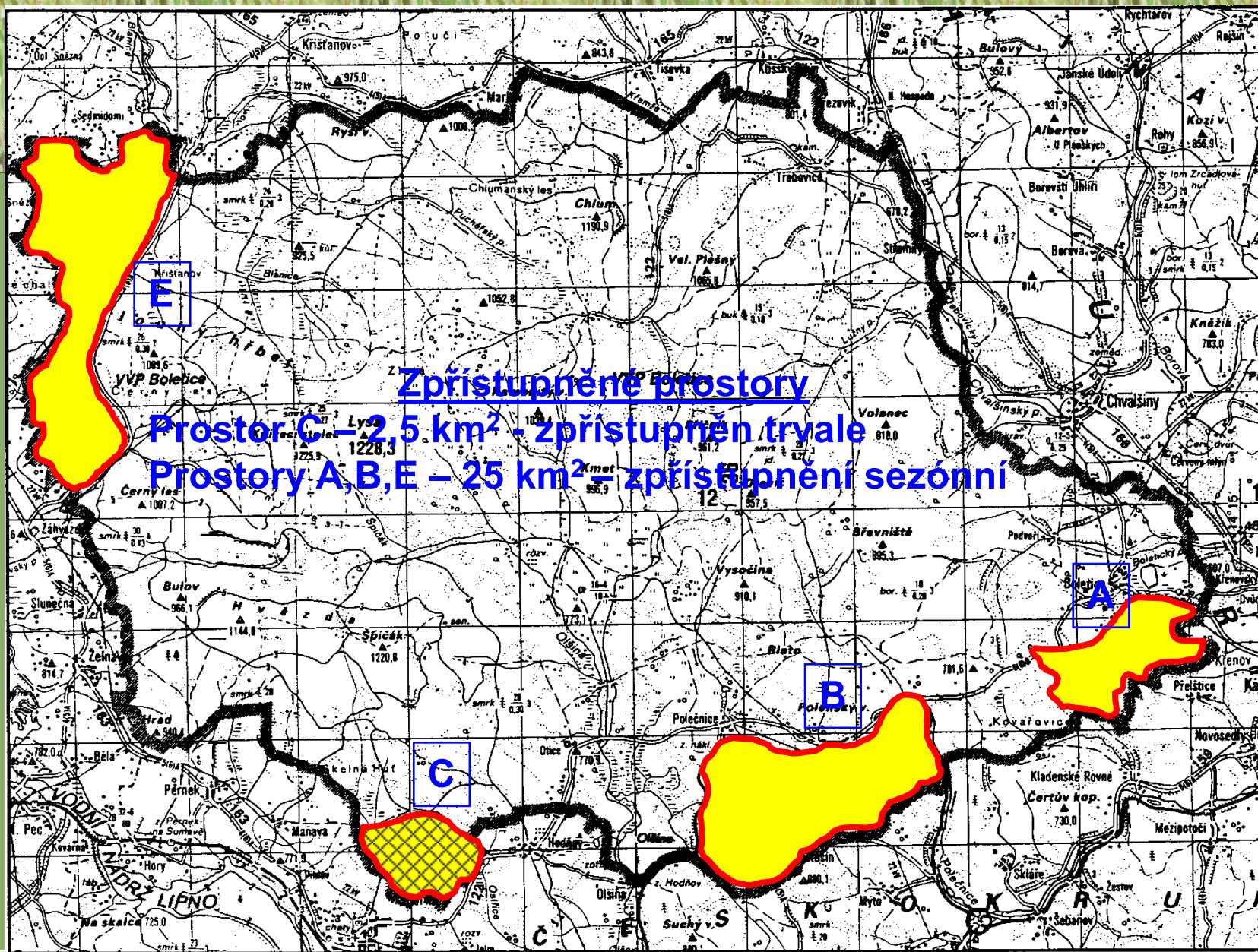
EVL Polná

Turistika

- některé části VÚ byly zpřístupněny pro turistické využití
 - pěší trasy
 - cyklotrasy
- **problém s ukázněností návštěvníků**

Zpřístupněné prostory

Prostor C – 2,5 km² - zpřístupněn trvale

Prostory A, B, E – 25 km² – zpřístupnění sezónní

Krajina vojenského újezdu

středověk

- vymezení krajinných segmentů pro určité využití
 - daňové důvody
- vznik ostrých hranic

současná krajina

- středověké dispozice pokračují

vojenské prostory

- návrat k předstředověké struktuře krajiny
 - jediný vlastník – daňové důvody odpadají
- velkoplošná sukcesní stádia
 - podmínky pro některé organismy
- fungování metapopulací
 - potvrzeno u hmyzu
 - u rostlin je v současné době předmětem výzkumu

Lyžařské areály

Chlum

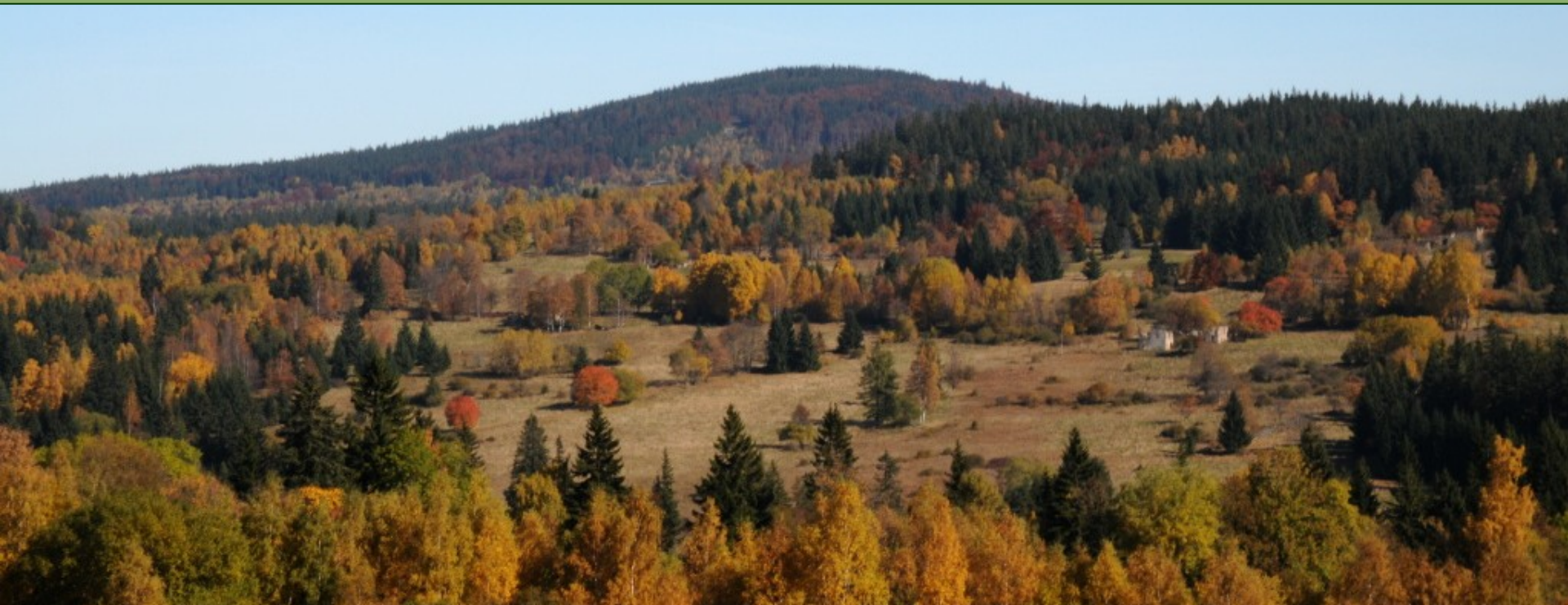
projekt lyžařského centra v severní části VÚ

- zcela chybějící infrastruktura

realizace by znamenala zrušení VÚ

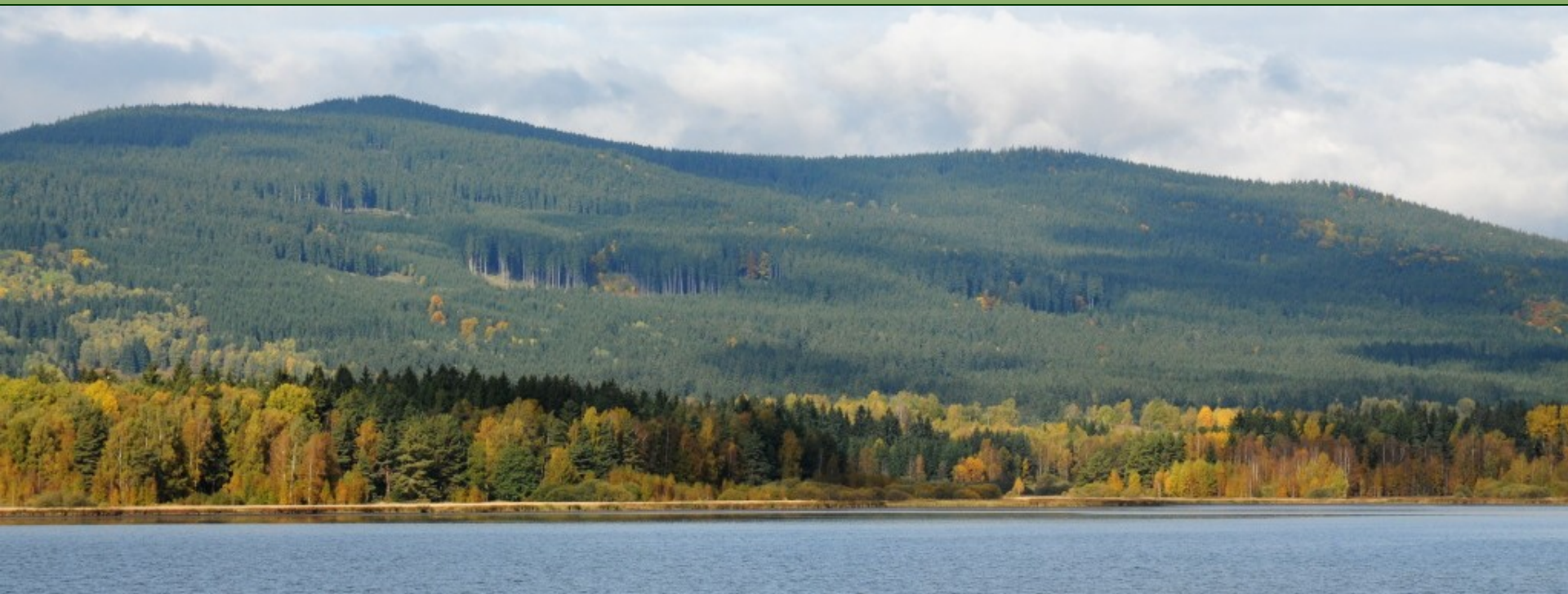
velmi problematické budování komunikací

těžké poškození přírodních hodnot území

Špičák

- **projekt lyžařského centra v jihozápadní části VÚ**
 - infrastrukturou navazuje na lipenský prostor
- realizace souvisí s vyjmutím části území z VÚ
- první krok k rozdělení plochy VÚ

Režim vojenského újezdu

- z hlediska ochrany přírody stávající stav vyhovuje
- nejsou zásadní střety zájmů

Závěrem

- mimořádně hodnotné stabilizované krajinné celky
- parametry VZCHÚ
- současné využívání (vojenský management) vyhovuje zájmům ochrany přírody
- významné objekty pro vědecký výzkum

